

De Landeigenaar

93

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
december / januari / februari 2022

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

- Ledendag Landelijk Vlaanderen
- Vlaamse private natuureigenaars krijgen Europese erkenning

DOSSIER

- Werking van watersystemen

Landelijk Vlaanderen

elbeko

BETER WONEN, BETER LEVEN.

Elbeko is totaalaannemer van nieuwbouwprojecten die je unieke bouwdroom van A tot Z, op maat realiseert. De persoonlijke begeleiding, gecombineerd met meer dan 50 jaar bouwexpertise van Elbeko, garandeert je een hoogkwalitatief resultaat, een op een met je persoonlijkheid.

BETER WERKEN, BETER LEVEN.

Elbeko gelooft sterk in de totaalaanpak en heeft alle expertise in huis: ingenieurs en technici voor studie, engineering en uitvoering, ervaren bouwadviseurs, interieurarchitecten en eigen ruwbouwploegen. Kies voor zorgeloos bouwen, want beter wonen is beter leven.

Heb je zelf bouwplannen?
Meer info op www.elbeko.be

04

Afschieting Unesco-waarde - Foto: J. Van der Vliet

08

© Landelijk Vlaanderen

42

© Sam Eubanks

Landelijk Vlaanderen vzw is lid van de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij

Landelijk Vlaanderen vzw is lid van European Landowners Organization

Landelijk Vlaanderen vzw en Historische Woonsteden vzw zijn stichtend lid van Aanspreekpunt Privaat Beheer - Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en de Koepel der Bosgroepen vzw zijn stichtend lid van Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos

Inhoudsopgave

- 04 Woord van de voorzitter
- 05 Uit de Wetstraat
- 09 Ledendag Landelijk Vlaanderen
- 12 Wildlife Estates Label: Vlaamse private natuureigenaars krijgen Europese erkenning
- 14 De beheerovereenkomsten voor de volgende GLB-periode (2023-2027)
- 16 Landelijk Vlaanderen vraagt bijsturing nieuw goederenrecht: Federale overheid stuurt Vlaamse regelgeving in de war!
- 21 Landgoed in de kijker: Bossen aan de Kluis van Bolderberg
- 26 Panelen voor landeigenaars vanaf nu verkrijgbaar bij Landelijk Vlaanderen
- 30 Europese bosteigenaren en -beheerders niet blij met nieuwe EU-bossenstrategie
- 34 Soort in de kijker
- 37 Werking van watersystemen
- 40 Vlaamse slow travel pionier creëert nieuw verdienmodel voor domeineigenaars
- 44 Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2021
- 48 Nieuwsflash
- 50 Zoekertjes & Events

Redactieteam

Margot Leemans
Adviseur Bosbeleid
Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Valérie Vandenabeele
Sr. Project Manager Natura 2000 & Sr. Beleidsadviseur, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Jurgen Tack
Algemeen directeur, Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Femke Vanhellemont

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Voorwoord

Guido Mulier, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste leden en sympathisanten,

Op vrijdag 1 oktober vond de Algemene Ledendag van Landelijk Vlaanderen plaats op het Kasteel Printhaghen in Kortesseem. Voor het eerst na lange tijd konden we onze leden opnieuw fysiek samenbrengen. Door de versoepelde regelgeving rond het dragen van mondkmaskers kon dat zelfs zonder mondkmaskers. Het was een blij weerzien voor velen van ons. Bovendien waren de weergoden ons gunstig gezind: droog en zelfs zonnig tijdens de geleide wandeling op het domein en bij het vallen van een fikse regenbui stonden we al veilig en wel met een glas in de hand op de receptie.

De Ledendag was opgebouwd rond twee voor private eigenaars belangrijke thema's: scheiding en verweving van natuur en landbouw en de herziening van de pachtwetgeving in Vlaanderen. Een volledig verslag van onze Ledendag met heel wat foto's vindt u verder in dit nummer van De Landeigenaar.

De Ledendag werd afgesloten met een netwerkmoment waar we zeer verwend werden met hapjes en drankjes. Het was een fijne dag. Graag wil ik onze sponsors voor deze

Ledendag nogmaals hartelijk danken voor hun blijvende ondersteuning: Agriland, Landmax, Telemak en Finepolis.

Tijdens de Ledendag werd ook aangekondigd dat ik het voorzitterschap van de vereniging overneem van Christophe Lenaerts. Christophe heeft in de afgelopen jaren de fundamenten gelegd voor een moderne vereniging die de belangen van private grondeigenaars verdedigt. Wij willen daarom nogmaals Christophe graag bedanken voor zijn jarenlange inzet voor de organisatie. Ik neem hier de fakkel als voorzitter over en zal me met veel passie inzetten om op basis van deze degelijke fundamenteen de ingeslagen weg verder uit te stippelen: kortom een toekomst met een veilige thuishaven voor onze private eigendommen.

Het private eigendomsrecht is immers een fundament van onze democratie. Al te vaak zien we echter een uitholling van het private eigendomsrecht. Net daarom dat een vereniging zoals Landelijk Vlaanderen zo belangrijk is.

Binnen het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos heeft Ute De Meyer ons verlaten. Ook haar willen we graag danken voor de jarenlange inzet. Zij wordt als adviseur bosbeleid opgevolgd door Margot Leemans. We verwelkomen Margot aan boord van het APB-team en wensen haar veel succes met haar nieuwe uitdaging.

Graag wil ik jullie het allerbeste toewensen voor 2022. We weten intussen dat een goede gezondheid daarvoor een vereiste is. Tot die goede gezondheid dragen we allen bij door onze gronden op een duurzame wijze te beheren!

Guido Mulier
Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack

Op dinsdag 26 oktober 2021 kwam de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie van het Vlaamse Parlement samen. Op het programma stonden enkele vragen om uitleg over de stand van zaken van het bosuitbreidingsplan. De Vlaamse Regering heeft zich daarbij zeer ambitieuze doelstellingen opgelegd. Tegen 2024 moet er in Vlaanderen 4.000 ha bos bij komen. Via het bosplan is deze doelstelling verdeeld onder verschillende partners. De Vlaamse overheid moet zorgen voor 1.250 ha. Daarnaast komt er 750 ha door lokale besturen, 750 ha door bosgroepen en regionale landschappen, 750 ha door natuurverenigingen en 500 ha door particulieren en bedrijven.

Minister Demir spreekt daarbij telkens over engagementen van deze sectoren. Over deze oppervlaktes werd evenwel nooit een discussie gevoerd.

Ze werden door haar adviseur natuur medegedeeld aan de deelnemende partners. Vanuit Landelijk Vlaanderen staan we achter de doelstelling om meer bos te realiseren. We hebben evenwel van dag 1 gesteld dat 4.000 ha bijkomend bos realiseren in Vlaanderen onmogelijk is in deze korte periode. Hiervoor zijn er te veel knelpunten die het private eigenaars quasi onmogelijk maken om hun gronden te bebossen.

Landelijk Vlaanderen heeft samen met de Koepel van Vlaamse Bosgroepen een knelpuntennota opgesteld en overgemaakt aan Minister Demir.

Deze nota maakt ondermeer melding van:

- lange wachttijden bij de uitbetaling van bebossingssubsidies;
- open natuurhabitats krijgen in de praktijk vaak voorrang ten opzichte van boshabitats;

- een hele reeks op te lossen onduidelijke, tegenstrijdige, belemmerende punten en bijkomende opportuniteitsen bij de dossierbehandeling en vergunningen voor bosuitbreiding en boscompensatie;
- volgens het Veldwetboek kan een bosaanplanting overal, mits een vergunning door de gemeente wordt afgeleverd. In kwetsbare gebieden of het VEN is een natuurvergunning voor vegetatiewijziging nodig die ook bij de gemeente moet worden aangevraagd. In dit geval is evenwel het advies van de administraties landbouw en/of van Natuur en Bos, en soms ook erfgoed, nodig. Deze administraties hebben hun eigen beleidsprioriteiten zodat de uitkomst van het advies onvoorspelbaar is;
- de Europese landbouwfondsen dienen principieel ook voor bosbouw, maar in Vlaanderen heeft PDPO III bijna geen maatregelen uitgewerkt voor bos;
- De meeste gronden in landbouwgebruik – onafgezien van de ruimtelijke bestemming – zijn verpacht. De huidige pachtwet laat de pachter niet toe om aan bosbouw te doen. Ook de verpachter mag niet bebossen;
- Het Grond- en Pandendecreet van 2009 (art. 6.2 en 6.3) en het bijhorende Besluit van 2009 voorzien in 80 % compensatie van het verlies aan waarde van landbouwgrond, groter dan 0,5 ha (kapitaalschade), bij herinkleuring van geel naar groen gebied (RUP), bij een overdruk of bij een erfdiensbaarheid die de waarde van landbouwgrond beïnvloedt – dus ook naar bosgebied. Deze kapitaalschade is dan toegekend, maar wordt enkel geactiveerd bij een latere verkoop van het terrein of inbreng in een maatschappij;
- Het aanwenden van een perceel grond voor bebossing en natuurdoelen veroorzaakt een verlies aan monetaire waarden van het perceel als gevolg van de daaraan gebonden voortdurende erfdiensbaar-

heid. Deze moet vergoed worden om de feitelijke bebossing een kans te geven.

Tot op heden werd geen van deze knelpunten opgelost. Desondank hebben private eigenaars en bedrijven, die samen 500 ha toegewezen kregen van Minister Demir al heel wat inspanningen gedaan. Zo voert Landelijk Vlaanderen reeds 2 jaar intensief campagne bij zijn leden om zo maximaal mogelijk over te gaan tot bebossing. Onze leden geven daarbij vaak de voorkeur om te bebossen in het kader van de boscompensatie, eerder dan te kiezen voor de subsidies gebonden aan nieuwe bebossing. Bij boscompensatie lopen de vergoedingen op tot soms € 70.000, heel wat meer dan de € 25.000 voor nieuwe bebossing.

Het onderscheid tussen nieuwe bebossing en boscompensatie is op het terrein te gek voor woorden.

Hoe kan je spreken van nieuw bos als je het bos dat in de afgelopen jaren werd gekapt nog niet gecompenseerd hebt. Momenteel is het saldo nieuw bos en boscompensatie nog ruim onder de noodzakelijke oppervlakte om de gekapte bossen van de afgelopen jaren te compenseren.

Landelijk Vlaanderen trad op vraag van Minister Demir toe tot de Bosalliantie. We deden dat samen met natuurverenigingen, BOS+, de Vlaamse bosgroepen en heel wat overheidsinstanties. De bedoeling was om samen de doelstellingen te realiseren. Wanneer je als vereniging dergelijk engagement neemt, ga je er evenwel vanuit dat je dat doet als partners: de minister kan op onze steun rekenen en omgekeerd rekenen we op de minister dat ook zij ons ondersteunt bij de realisatie van de bosdoelen. Bij een alliantie ga je immers uit van wederzijds respect.

Groot was dan ook onze verbazing om minister Demir in de parlementaire commissie van 26 oktober hard te horen uitvallen tegen de private eigenaars.

Uit het verslag van de parlementaire commissie:

Minister Demir is aan het woord:

“Dat neemt natuurlijk niet weg dat wij naar een versnelling moeten gaan qua bebossing. Iedereen zet alles op alles, maar dat is natuurlijk niet eenvoudig. De eerste jaren moet je goed bekijken waar we gaan bebossen. Collega Rombouts verwijst naar de 45.000 hectare bestemd als bosgebied op het gewestplan. Helaas, daar is er ook heel veel in handen van private landeigenaars. En die bewegen op dit moment ook niet. Ik vind dat eigenlijk heel jammer, want zij hadden ook een doelstelling om 500 hectare te bebossen, als ik mij niet vergis. Maar ik zie daar heel weinig beweging. Ik heb heel veel gesprekken gehad, zij hebben recht op evenveel subsidies als bijvoorbeeld de natuurorganisaties. Want vanuit de private landeigenaars komt er altijd kritiek, dat zij niet zoveel subsidies krijgen als de natuurorganisaties. Maar in dit geval, rond bebossing, is dat voor iedereen gelijk. Toch stel ik vast dat daar heel weinig animo is. Collega Rombouts, uiteraard houden we ook wel deels de focus op die 45.000 hectare. Maar die gronden zijn dus grotendeels in handen van private landeigenaars, en natuurlijk ook van landbouwers.

Wij hebben nu natuurlijk heel wat gronden gevonden voor het komende plantseizoen. Vooral de administraties hebben gigantisch goed hun best gedaan en we kunnen toch naar die 1000 hectare gaan. Ondertussen zijn we nog volle bak gronden aan het kopen voor het komende seizoen om ze dan vervolgens te bebossen. Ik heb ook wel vernomen van lokale besturen dat er heel wat in beweging is. Ik denk dat zij er nog heel wat bij zullen doen.

Zijn de niet-beboste percelen met als bestemming bosgebied in Vlaanderen in kaart gebracht en gescreend of bebossing gewenst is? Wat is het resultaat van deze oefening? Welke maatregelen zal ik nemen om deze gebieden te bebossen? Neen, deze analyse gebeurde nog niet tot op perceelniveau, ook omdat de eigendomsstructuur van deze gronden sterk versnipperd is. Vaak zijn er natuurwaarden aanwezig die verloren dreigen te gaan in geval van bebossing. Vaak is de grond in landbouwgebruik, al dan niet verpacht. U weet dat ik vind dat de verpachting versoepeld moet worden, want het is anders onbegonnen werk.

Het verderzetten van het agrarisch gebruik van een grond in groene bestemming is doorgaans vrij van vergunningsplichten, zodat een overheid niet via het instrument van vergunningen kan sturen op het effectieve grondgebruik. **Als er niet de intentie is van de eigenaar om te bebossen, en de eigenaar evenmin te overtuigen valt door middel van subsidies, rest alleen het verwerven van de grond of drastischere maatregelen door middel van onteigening, als daar billijke redenen voor bestaan. Ik zal ook onteigenen daar waar het moet. Ik zal daar niet voor terugdeinzen.**

Even later, Minister Demir is opnieuw aan het woord:

Mijn bedoeling is effectief om de doelstelling zo goed mogelijk te halen. We hebben inderdaad nog drie plantseizoenen. Dit jaar komt er nog heel wat bij op de teller. Ik denk dat dat goed is. Ondertussen is iedereen aan het voorbereiden, ik hoop ook de lokale besturen en ik hoop ook de private landeigenaars, want ze hebben eigenlijk het engagement opgenomen om 500 hectare voor hun deel te nemen. Dus op het einde van de rit zal duidelijk zijn wie wat heeft gerealiseerd en wie zijn engagement is nagekomen.

Zelf trots op een realisatie? Laat het ons weten en inspireer andere eigenaars...

Jouw erfgoedrestauratie sponsoren? Laat jouw vrienden en kennissen een fiscaal aftrekbare gift doen op je erfgoedaccount.

www.houtbaai.eu
+32 498 499360

REAL ESTATE & WEALTH MANAGEMENT

Eerder in de vergadering had minister Demir ook een korte evaluatie gemaakt van de andere partijen binnen de Bosalliantie:

"Het is ook de eerste keer dat er heel wat positiviteit vanuit de sector aanwezig is, denk maar aan heel wat natuurorganisaties. Lokale besturen moeten wel nog een tandje

bijsteken, maar die zijn dit jaar wel een beetje verontschuldigd. Ik wil dat dus nog even door de vingers zien, omdat ze vorig jaar heel veel met corona bezig geweest zijn."

De Minister blijkt dus tevreden over de inspanningen van de natuurverenigingen, de

lokale besturen hebben last gehad van de corona, maar de private eigenaars presteren ondermaats. Vreemd want het cijfermateriaal dat ANB voorstelde op de resultaatsgroep (deze groep kijkt toe op de realisatie van de bosuitbreiding) zien we heel andere cijfers.

Volgend beeld is een kopie uit de presentatie die ANB voorstelde tijdens de resultaatsgroep van 29 september 2021:

Prognose 2021-2022

Juni

Plantensoort Partner	2019-2020						2020-2021						2021-2022						Totaal					
	D	B	P	B+P	%		D	B	P	B+P	%		D	B	P	B+P	%	D	B	P	B+P	%		
Vlaamse overheid	37	41,0	41,0	111,3%			143	142,3	142,3	100,0%			325	168,9	168,9	56,7%		507	183,3	188,9	372,2	73,4%		
Natuurvereniging	0	13,9	15,0	100			108	16,0	16,0	15,0%			125	40,9	40,9	32,7%		228	31,0	60,9	71,9	31,5%		
Bosgroepen	0	3,6	3,6	90			17,8	17,8	17,8	31,2%			200	42,3	42,3	31,2%		250	21,1	42,3	63,6	25,5%		
Privaat en bedrijven	0	3,9	3,9	94			13,9	13,9	13,9	41,0%			100	45,3	45,3	45,3%		134	17,8	45,3	63,3	47,3%		
Openbaar bestuur	0	8,3	8,3	80			8,3	8,3	8,3	12,4%			150	18,8	18,8	31,6%		200	14,5	18,8	33,4	16,7%		
Totaal	37	71,8	71,8	111,3%			382	194,1	194,1	11,1%			900	336,6	336,6	57,4%		1319	267,8	336,6	604,4	45,9%		

Sept.

Plantensoort Partner	2019-2020						2020-2021						2021-2022						Totaal					
	D	B	P	B+P	%		D	B	P	B+P	%		D	B	P	B+P	%	D	B	P	B+P	%		
Vlaamse overheid	37	41,0	41,0	111,3%			143	144,6	144,6	100,0%			325	396,2	396,2	117,1%		507	185,6	186,4	372,0	73,4%		
Natuurvereniging	0	13,9	15,0	100			108	16,0	16,0	15,0%			125	69,7	69,7	55,2%		228	31,0	69,1	100,1	43,9%		
Bosgroepen	0	3,6	3,6	90			16,4	16,4	16,4	40,2%			200	48,8	48,8	48,8%		250	22,3	48,8	68,9	51,4%		
Privaat en bedrijven	0	3,9	3,9	94			7,7	7,7	7,7	33,4%			150	34,4	34,4	36,1%		200	22,3	34,4	46,7	23,4%		
Openbaar bestuur	0	8,3	8,3	80			17,0	17,0	17,0	33,2%			200	56,1	56,1	38,1%		250	21,1	56,1	77,3	30,8%		
Totaal	37	78,1	78,1	111,3%			382	202,4	202,4	53,6%			900	582,5	582,5	42,7%		1319	282,4	382,6	665,0	50,4%		

Legende

D: doelstelling

B: bebost

P: prognose
(reeds voorziene en
vergunde bebossing)

Legende

D: doelstelling
B: bebost
P: prognose
 (reeds voorziene en vergunde bebossing)

In bovenstaande tabel zien we de reeds gerealiseerde bebossing en de prognoses voor het daaropvolgende plantseizoen en dat voor de periodes 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022. De cijfers zijn consistent: de best presterende partners zijn de 'Vlaamse Overheid' (via massale aankoop van gronden!) en 'Privaat en bedrijven'.

De private sector scoort daarbij steeds ver boven de natuurverenigingen en de openbare besturen.

Het dreigen met onteigening van private eigenaars omdat ze ondermaats presteren en tegelijk de lof zwaaien met de minder goed presterende natuurverenigingen is niet aanvaardbaar voor Landelijk Vlaanderen.

We zullen de minister vragen om in gesprek te gaan, maar bij een blijvende dreiging van onteigening van private eigenaars kan Landelijk Vlaanderen als vereniging die de belangen verdedigt van private grondbezitters niet anders dan de Bosalliantie verlaten. Het onteigenen van private eigenaars voor het realiseren van politieke beloftes is immers niet aanvaardbaar voor onze organisatie.

Stelt jouw gemeente ook hoge eisen aan de heraanplant van je bomen, dreef of bos? Contacteer ons om te zien of die eisen wettelijk en redelijk zijn.

Krijg je een brief met vraag tot onteigening? Weet dat zelfrealisatie in vele gevallen ook een mogelijkheid is.

MARLEX
 legal architects

dirk martensstraat 23, 8200 brugge
 t +32 50 83 20 38 f +32 50 83 20 36
 advocatenkantoor@marlex.be
 marlex.be

Marlex is een partner voor ondernemingen met gezonde ambitie. Ons team is multidisciplinair samengesteld waarbij iedereen over zijn/haar expertise beschikt. Het team Overheid & Omgeving binnen Marlex begeleidt u bij de complexe materie van het omgevingsrecht:

- bodem en materialen
- overheidsopdrachten & -contracten
- agrarisch recht & pacht
- handhaving
- onteigeningen
- hernieuwbare energie

Dankzij onze multidisciplinaire samenwerking binnen het kantoor, hebben we ook expertise in de fiscale en burgerrechtelijke aspecten van deze domeinen.

Ledendag Landelijk Vlaanderen

Elke politieke partij kreeg de kans haar standpunten toe te lichten. We konden vaststellen dat de verschillende visies in de afgelopen maanden een heel stuk naar elkaar toegegroeid waren en dat heel wat standpunten geëvolueerd waren naar de visie van Landelijk Vlaanderen.

Landelijk Vlaanderen

Ledendag Landelijk Vlaanderen

Auteur: Jurgen Tack

Rondleiding op het domein

De Ledendag was dit jaar opgebouwd rond twee voor private eigenaars belangrijke thema's: scheiding en verweving van natuur en landbouw en de herziening van de pachtwetgeving in Vlaanderen.

De voor- en nadelen van een strikte scheiding of van een verweving van natuur met andere openruimtegebruiken werd, vanuit een wetenschappelijk perspectief, toegelicht door Maurice Hoffmann, waarnemend administrateur-generaal van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Op een goed beargumenteerde wijze kwam hij tot het besluit dat we dienen te scheiden waar het moet en moeten verweven waar dat kan, een visie die wordt gedeeld vanuit onze organisatie. In datzelfde kader hadden we ook Jelle Vanden Berghe, raadgever natuur op het kabinet van minister Demir uitgenodigd. Hij had zich tot doel gesteld de private eigenaars te overtuigen van het belang om te participeren in de nationale en landschapsparken. Waar landschapsparken het verwevingsprincipe toepassen zijn nationale parken meer gericht op het scheiden van natuur en andere functies in het buitengebied. Private eigenaars die in een natio-

naal park komen te liggen zullen, binnen de huidige afspraken, hiervan geen negatieve impact ondervinden. Achteraf bleek dat vele private eigenaars in het gebrek aan een juridisch kader rond landschapsparken evenwel een groot gevaar zien naar de toekomst toe. De huidige Vlaamse Regering heeft immers geen juridisch kader voorzien waardoor het onduidelijk blijft wat het in de toekomst betekent voor de private eigenaar om deel uit te maken van een nationaal park.

Een tweede deel van onze Ledendag was gericht op de vernieuwing van de pachtwetgeving in Vlaanderen. We hadden alle politieke partijen vertegenwoordigd in de Commissie Landbouw, op het Vlaams

Belang na, bereid gevonden een vertegenwoordiger af te vaardigen voor een panelgesprek.

Elke politieke partij kreeg de kans haar standpunten toe te lichten. We konden vaststellen dat de verschillende visies in de afgelopen maanden een heel stuk naar elkaar toegesproeid waren en dat heel wat standpunten geëvolueerd waren naar de visie van Landelijk Vlaanderen.

We blijven evenwel zeer benieuwd naar de finale teksten en naar het tijdstip dat deze zullen goedgekeurd worden in het Vlaams Parlement.

De Ledendag werd afgesloten met een netwerkmoment waar we zeer verwend werden met hapjes en drankjes. Een fijn weerzien met onze leden!

Met dank aan onze sponsors: Agriland, Landmax, Telemak en Finepolis

Jeroen Truyen, Zaakvoerder Landmax

restaurant LONCIN

Restaurant Loncin biedt u een topkeuken. De marktgebonden natuurproducten ondergaan door de passie van de chef, een metamorfose tot unieke gerechten die geserveerd worden in een herenhuis anno 1902. Tijdens het jachtseizoen zijn wildgerechten (Chef Frank Loncin is een gepassioneerd jager) de specialiteit. In de zomermaanden prijken vooral veel gerechten met wilde kreeften uit de Oosterschelde op de kaart en typische zomerse gerechten zoals Daurade Royale in zoutkorst, Bouillabaisse, Gazpacho, ... Wilt U een groep ontvangen van meer dan 50 personen, dan gaan wij met U op zoek naar een geschikte locatie (mooie zaal, kasteel, boot, tent, enz...). Dit kan tot 1000 personen!

*Food just loves
to be cooked by Frank.*

Markgravelei 127 - 2018 Antwerpen
Tel 03 248 29 89 - Gsm 0495 38 06 39
info@loncinrestaurant.be - www.loncinrestaurant.be

[www.facebook.com/
restaurantloncin](http://www.facebook.com/restaurantloncin)

Rondleiding op het domein

Martin de Cock, CEO Agriland

Overdracht van de voorzittershamer aan Guido Mulier

Cathy Coudyser (NVA), Ludwig Vandenhoove (Vooruit) en Jo Brouns (CD&V) tijdens het debat

Chris Steenwegen (Groen) en Steven Coenegrachts (Open VLD) tijdens het debat

Natuur

Wildlife Estates Label: 5 Vlaamse private natuureigenaars krijgen Europese erkenning

Auteur: Alec van Havre

Op maandag 18 oktober werden in de Cercle Gaulois te Brussel de Wildlife Estates (WE) Labels uitgereikt aan 10 Belgische domeinen (5 Vlaamse en 5 Waalse), allen met bijzondere verdiensten voor hun particulier beheer op het vlak van ontwikkeling voor fauna en flora.

In aanwezigheid van Konstantin Kostopoulos (CEO Wildlife Estates) mochten deze domeinen, waaronder 5 Vlaamse private landgoederen, het waardevolle WE Label in ontvangst nemen:

Landgoed Ter Heyde

Sint-Andries bij Brugge, West-Vlaanderen

Dit landgoed is gelegen boven en onder de Abdijsschool van Zevenkerken in Sint-Andries, Brugge. Al meer dan 20 jaar is de familie Haspeslagh aan het werk voor het herstel van dit landgoed volgens een model van geïntegreerd natuurbeheer. Dit heeft geleid tot een zeer substantiële toename van waardevolle natuur en biodiversiteit.

Het landgoed telt in dat opzicht goed beheerde bossen, natte en droge heide, poelen en natte gronden, bebouwde akkers, heischraal grasland, ingezaaide graslanden met speciaal mengsels (waarin tot 25 verschillende kruiden in vermengd zijn en allen inheems en botanisch zijn), grasstroken onder beheersovereenkomsten, bosranden, hagen en heggen, dreven.

Opmerkelijk zijn de nieuwe blijvende graslanden, heidevelden, wetlands en poelen, bosranden en de bosbouw met respect voor de natuur. Een sterke opwaardering van ecologische waarden op landbouwgrond (hagen, grasstroken en speciale zaadmengsels) maken een groot verschil.

Kasteeldomein van Westmalle

Malle, Provincie Antwerpen

Midden in de Antwerpse Kempen ligt het eeuwenoude kasteeldomein van Westmalle, als een uniek geheel van kasteel met park, bossen, imposante dreven, landerijen en zeer mooi bouwkundig erfgoed. Dat dit nog steeds een aantrekkelijk en waardevol domein uitmaakt in een streek die aan het verstedelijken is, is de grote verdienste van de familie van der Straten Waillet, die zich meer dan een eeuw voor de Malse gemeenschap heeft ingezet en reeds lange tijd aangeeft wat een klassiek, maar maatschappelijk gedragen landgoed kan betekenen.

Hoewel het landgoed zich op het vlak van natuurbeheer niet in een beschermd gebied bevindt, heeft deze familie er toch bewust voor gekozen om alle bossen en lanen te beheren volgens de Criteria Geïntegreerd Natuurbeheer en dit aan de hand van een natuurbeheerplan van het type 2. Bovendien werden voor 61% van het bosoppervlak specifieke hoogwaardige natuurdoelen gesteld en zijn meer dan 50 beheersmaatregelen voor specifieke natuur- en erfgoeddoelen van toepassing in het kader van dit geïntegreerd beheersplan. Als engagement kan dit tellen. Een specifieke monitoring vindt er plaats voor beschermde vleermuissoorten.

Landgoed De Muncken

Wingene, West-Vlaanderen

In het westen van Zandig (West-)Vlaanderen, tussen Ruddervoorde en Wingene, vormen de aloude Munkebossen een apart Natura 2000 deelgebied omgeven door intensieve landbouw. Dat een groot deel van dit habitatgebied, alsook heel wat agrarische percelen die het omringen, met grote zorg voor de biodiversiteit beheerd worden, is de bijzondere verdienste van Landgoed De Muncken en de familie de Cloedt. Dit landgoed maakt er reeds decennialang een prioriteit van om de fauna en flora te herstellen op een niveau dat de situatie van voor de verschraling van het platteland enigszins kan benaderen. De opwaardering van dit uniek half-open mozaïeklandschap met historische dreefstructuur in roostervorm is dan ook opmerkelijk.

Meer dan een derde van het landgoed wordt specifiek beheerd voor fauna, flora en biodiversiteit. Alle bossen en lanen worden beheerd volgens de Vlaamse Criteria Duurzaam Bosbeheer, en meer dan 25 beheersmaatregelen zijn voorzien voor specifieke natuurdoelen in een Integraal Beheerplan. Ook 14 % van de landbouwgrond wordt bebouwd ten bate van fauna en flora. Alle realisaties voor biodiversiteit worden echter privaat gefinancierd. Een goed voorbeeld van wat private investeringen ten bate van biodiversiteit kunnen verrichten. Unieke landschapscreatie vindt plaats op het open veld door de prachtige aanplant van kilometers hagen en grasstroken en het zeer gericht beheer ervan.

Landgoed Den Os en Den Ezel en Oostkustpolders te Jabbeke

Jabbeke, West-Vlaanderen

Dit landgoed wordt al generatielang beheerd door de familie Bouckaert en bestaat ruimtelijk uit twee zeer verschillende landschappelijke profielen.

Het onderdeel Den Os en Den Ezel, is eerder leuk vernoemd naar twee befaamde herbergen tegenover elkaar gelegen op de kruising van een landweg. Het betreft een mozaïeklandschap waarin duurzaam bosbeheer toegepast wordt, en heel wat natuurmaatregelen en -inrichtingen op landbouwgronden verwezenlijkt werden. Bebossing en het graven van een prachtige vijver en heel wat poelen maken een groot verschil op het gebied van biodiversiteit. Dit is ook het geval met de agrobeheerovereenkomsten die door de familie voor dit gebied aangegaan zijn. Hagen, grasstroken en kleine landschapelementen zijn een toevlucht voor vele wild- en andere soorten die er goed gedijen.

Levend Water De Holen

Neerpelt, Limburg

Het Levend Water De Holen in Neerpelt wordt door de familie Lauwers beheerd en verkreeg reeds in 2015 een eredijsploma van de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu Vlaanderen (Baillet Latourprijs voor het Leefmilieu 2015). Dit voor het volledige herstel van een 24,5 km en eeuwenoud bevoeiingsysteem (watering) in zijn originele staat van aanleg, samen met heel wat historische poelen en vijvers. Met dit Wildlife Estates Label wordt verder de sterke herwaardering van ecologische waarden bekroond en dit in combinatie met een duurzame populierenteelt. Dit vindt plaats in een gebied waarvan de landschappelijke erfgoedwaarde tot in een recent verleden volledig in de onbekendheid geraakt was en dat ook aan het verstedelijken is.

Vermeldenswaard is dat ook op elk van deze Vlaamse gelabelde landgoederen de weidelijke jacht bedreven wordt.

Hebt u interesse in het WE label (www.wildlife-estates.eu)? Contacteer Landelijk Vlaanderen via alec.van.havre@landelijk.vlaanderen.

Het ander onderdeel wordt door belangrijke stukken polderlandschap gevormd in de Oostkustpolder van Jabbeke.

De uitvoering van het ISN-project 'Leven in de Oostkustpolder' door de familie zorgde ervoor dat een optimale biotoop ontwikkeld werd voor weidevogels, rietvogels en overwinterende watervogels. Er is momenteel reeds een grote diversiteit aan broedvogels op de gronden aanwezig. Er komen verschillende waardevolle en zeer waardevolle vegetatietypes voor overeenkomstig de biologische waarderingskaart. Verschillende van deze types zoals poldergraslanden (Hpr*) en Europees beschermde habitats als 1310 en 1330 komen bijna alleen in deze regio voor.

Er is na de uitvoering van het ISN-project een sterke variëteit aan biotopen aanwezig waaronder ook op het niveau van het micro-reliëf: rietpartijen, laantjes, sloten, grotere, zilte graslanden, waterpartijen. De gronden zijn niet toegankelijk voor het publiek waardoor de rust voor broedvogels en overwinterende vogels de regel is. Delen van het terrein lenen zich perfect om te beweiden en bijgevolg voor de uitvoering van een traditionele beheermodus van deze poldergraslanden.

Afbeelding: Unsplash.com - Royi Hoang

Landbouw

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

De beheerovereenkomsten voor de volgende GLB-periode (2023-2027)

Auteurs: Valérie Vandenabeele en Wouter Rombouts (Materiespecialist Beheerovereenkomsten Vlaamse Landmaatschappij)

Net als in de 3 voorgaande periodes omvat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), 2 pijlers. De eerste pijler omvat de fondsen uit het Europees Landbouwgarantiefonds en richt zich o.a. op de rechtstreekse betalingen, de tweede pijler wordt gecreëerd door fondsen uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling waarin de gekende beheerovereenkomsten zitten. Tussen beide fondsen krijgen de lidstaten een kleine marge voor transfer van budgetten. Daar waar de uitvoering van de eerste pijler tot nu toe op Europees vlak werd aangestuurd, verliep de besteding van de fondsen uit de tweede pijler op basis van een Vlaams programma (het vroegere PDP0). Voor het volgende GLB zullen beide op Vlaams niveau geïntegreerd moeten worden in een Vlaams Strategisch GLB-Plan. Het nieuwe GLB had al in werking moeten zijn, maar omwille van de trage onderhandelingen op Europees vlak is dit pas voorzien in januari 2023. Vandaag kunnen landbouwers daarom nog gebruik maken van overgangsmaatregelen.

Conditionaliteit

De huidige randvoorwaarden om aanspraak te kunnen maken op subsidies uit de fondsen blijven in het volgende GLB behouden, maar worden aangevuld met elementen uit de verplichtingen voor het verkrijgen van de vergroeningbetaling en enkele nieuwe elementen. Vandaar dat niet langer sprake is van randvoorwaarden maar van conditionaliteit. Deze conditionaliteit is dus een basisvereiste voor een landbouwer

om subsidies te kunnen krijgen. Wie er geen rekening mee houdt, dreigt een deel van zijn Europese steun te verliezen.

Het voorstel voor de conditionaliteit omvat voorwaarden naar milieu en klimaat, volksgezondheid, gezondheid van dieren en planten en dierenwelzijn. Het gaat enerzijds om een resem beheerseisen (RBE) die voortvloeien uit Europese verordeningen

en richtlijnen zoals de Kaderrichtlijn water, Nitraatrichtlijn, Habitat- en Vogelrichtlijn, duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen, verbod op het gebruik van hormonen, voedselveiligheid en minimumnormen ter bescherming van dieren. Anderzijds zijn er de GLMC-normen voor goede landbouw- en milieuecondities op vlak van klimaatverandering, water, bodem, biodiversiteit en landschap.

Pijler 1, rechtstreekse betalingen

Nieuw onder pijler 1 zijn de ecoregelingen waarbij landbouwers een vergoeding kunnen krijgen wanneer zij zich vrijwillig engageren om maatregelen te treffen die gunstig zijn voor klimaat en milieu.

Het gaat om subsidies die enkel voor "actieve landbouwers" zullen zijn; een definitie die nog nader uitgewerkt wordt, maar naar verwachting gekoppeld zal worden aan het belang van landbouw in de totale economische activiteit.

De vergoeding voor een ecoregeling kan gekoppeld worden aan de ingezette aantallen hectares op een bedrijf en is berekend op basis van de inkomstendering en gemaakte kosten als gevolg van het engagement of kan bestaan uit een extra betaling bovenop de basisinkomenssteun.

Voor bodem en erosie voorziet VLM niet langer in aparte beheerovereenkomsten, alternatieven worden vervat in de ecoregelingen. Toch blijft een integrale aanpak van de uitdagingen in het landbouwgebied belangrijk. Ecoregelingen, en ook niet-productieve

investeringen zoals de aanleg van poelen en heggen zullen dan ook complementair aan de beheerovereenkomsten worden ingezet. De ecoregelingen kunnen dienen als vangnet en ook bijdragen aan het bufferen van grasland, koolstof en erosie.

Het gaat om eenjarige overeenkomsten, met een beperkte administratie, waarbij men in de jaarlijkse aangifte aangeeft welke ecoregeling men wil sluiten.

Pijler 2, PDPO

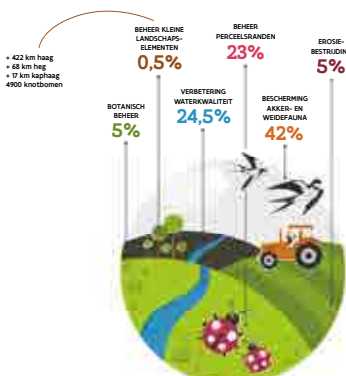
Onder pijler 2 komen de klassieke beheerovereenkomsten terug, weliswaar in geüpdatete pakketten. Het zijn beheerverbintenissen met een duur van 5 jaar die door landbouwers gesloten zullen kunnen worden. Bij ecologisch beheer van meer dan 5 jaar, wordt gevraagd naar garanties dat landbouwers zich niet vastlopen in permanente natuur zoals de definitie van blijvend grasland, hetgeen een avers effect zou kunnen teweegbrengen op de welwillendheid van landbouwers om in een beheerpakket in te stappen.

De nieuwe beheerovereenkomsten (BO) zullen enkel nog kunnen gesloten worden in beheergebieden. Op die manier wil Vlaanderen het schaarse budget focussen in de gebieden met de hoogste prioriteit. VLM, INBO en ANB zullen instaan voor de afbakening van deze gebieden. De Natura 2000-gebieden en soortenbeschermingsprogramma's, zullen hier alvast een basis toe vormen. Samen omvatten ze echter al een groot deel van alle landbouwgronden in Vlaanderen.

De nieuwe BO's zullen meer keuzeopties bieden dan de vorige. De beheervoorwaarden bij de BO zullen strenger zijn dan bij de ecoregelingen, maar landbouwers krijgen er wel een hogere vergoeding voor.

Figuur 1: Vaste beheerovereenkomsten in Vlaanderen, januari 2019, © VLM

Figuur 2: Percentuele verhoudingen beheerovereenkomsten, januari 2020, © VLM

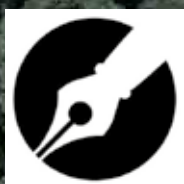
De maatregelen zijn nog niet helemaal uitgewerkt, maar in grote lijnen gaat het om:

- Een reeks maatregelen voor soortenbescherming op bouwland met onder meer de klassieke beheerovereenkomst faunavoedselgewas, naast faunastroken, fauna-akkerland en luzernehooidland. De BO fauna-akkerland is ook wel gekend onder de naam 'vogelakker' waarbij graskruidenstroken afgewisseld worden met luzernestroken. In het nieuwe GLB kunnen de gemengde grasstroken tegen een hogere vergoeding ook afgewisseld worden met stroken faunavoedselgewas;
- Een reeks maatregelen voor soortenbescherming op blijvend grasland (weidevogelmaatregelen). Deze focussen vooral op de broedperiode met uitgestelde maai- of beweidsingsdata (22 juni en 15 juli);
- Maatregelen botanisch beheer voor de ontwikkeling en de instandhouding van soortenrijk grasland met varianten per graslandfase (graslanden kunnen evolueren naar meer ecologische, meer kruidenrijke fases);
- De BO bufferstrook, de BO bloemenakker, de BO kruidenrijke akkerstrook 15 juni en de BO kruidenrijke akkerstrook 15 juli met daarin een aantal varianten worden ingezet voor de doelstelling bufferen en verbinden van kwetsbare natuur(elementen);
- De BO's voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen zullen de jaarlijkse snoei, het periodiek afzetten en/of terugsnijden en het periodiek knotten vergoeden.

De VLM zal volgend jaar uitgebreid communiceren over de wijzigingen aan de beheerovereenkomsten, zowel naar haar partners als naar de landbouwers. Lopende overeenkomsten blijven uiteraard doorlopen tot het einde van het contract. Voor aflopende contracten zullen de bedrijfsplanners in overleg met de landbouwer bekijken wat mogelijk is binnen de nieuwe wetgeving.

Natuur

Landelijk Vlaanderen vraagt
bijsturing nieuw goederenrecht:
Federale overheid stuurt Vlaamse
regelgeving in de war!

"Goederenrecht Art. 67§ 3. Wanneer een onbebouwd en onbewerkt onroerend goed niet is afgesloten, mag ieder er zich op begeven tenzij de eigenaar van dit perceel schade of hinder hiervan ondervindt of op duidelijke wijze kenbaar heeft gemaakt dat het verboden is voor derden om zonder zijn toestemming de grond te betreden"

**verboden
toegang
privaat domein**

Op 1 september 2021 kwamen de bepalingen van het nieuwe goederenrecht in werking. In België zijn de gewesten bevoegd voor grondgebonden materies. Met artikel 67 §3 van het nieuwe goederenrecht (zie hierboven) ondermijnt de Federale overheid tal van Vlaamse initiatieven en Vlaamse regelgeving. Dat is niet anders voor de andere gewesten in ons land. Bovendien wordt het eigendomsrecht sterk uitgehoud.

Landelijk Vlaanderen, de vereniging van Vlaamse land-, bos-, en natuureigenaars vraagt de federale overheid om de aantasting aan het eigendomsrecht duidelijk te kaderen en de pas ingevoerde regelgeving grondig bij te sturen. Doet de federale overheid dat niet, dan moeten de Vlaamse overheid en, subsidiair, de gemeentebesturen in Vlaanderen ingrijpen omtrent de aantasting van de Vlaamse bevoegdheid over de grondgebonden materies. Het nieuwe goederenrecht heeft een directe impact op Vlaamse regelgeving rond natuur, landbouw, jacht, bosbouw, toerisme, recreatie, beheer van overheidsdomeinen...

"Het nieuwe goederenrecht is federale regelgeving die direct ingrijpt op Vlaamse gewestmaterie. Ze ondermijnt bovendien de wijze waarop we aan landbouw, bosbouw en natuurbeheer doen."

Tot nu toe was er een rem op de niet toegelaten betreding van private gronden. Nu zal die open en bloot mogen gebeuren (onder niet te controleren voorwaarden) waarbij de eigenaar in de "verdediging" komt te staan. Een lezing van de bepaling inspireert volgende bedenkingen en vragen (die hopelijk juridisch weerlegd kunnen worden).

- "Zich begeven" is niet beperkt tot "te voet" maar kan ook met de fiets, VTT, auto, quads, 4x4 en andere middelen. Evidente schade of hinder is niet altijd een factor (bv. bij vriesweer).
- De regel is geldig bij dag en bij nacht. Dit is problematisch voor de veiligheid op sommige plaatsen. Daarenboven is er 's nachts geen zicht op de staat van bewerking van de percelen en op het bestaan van verbodsborden. Hiermee worden malafide praktijken bevorderd door de mogelijkheid te geven om tijdens de nacht gemotoriseerd op verkenning te gaan op terreinen. Handhavers zullen meestal niet meer kunnen optreden. Meer algemeen is met de bepaling de rust van jacht- en broedgebieden verstoord en bijgevolg de stroperij geholpen.
- De regel is geldig voor alle onroerende goederen: akkers en weides in de winter, hooilanden, bos, natuur, waterpartijen, parken, private wegen...
- Men laat doorschijnen dat er een uitzondering is voor landbouwgronden. Dit wordt bevestigd door de Vlaamse Minister voor Landbouw. Opnieuw is deze interpretatie niet te lezen in de tekst en aangezien de wet federaal is, kan bv. een rechtbank in Wallonië de Vlaamse officiële overheidsinterpretatie weerleggen. Er is ook geen definitie van de "landbouwgronden" die uit het gedogen zijn uitgesloten. Wat met grasvelden in parken of terreinen waarvan de bewerking niet zichtbaar is bv. in de winter en onder sneeuw? Moet de betreder de verzamelaanvragen van landbouwers raadplegen om er zich van te vergewissen dat de gronden al dan niet bewerkt worden? De toetreding is mogelijk op private wegen. Dit druist in op de "economie" van het Gemeentewegende decreet waarbij bepalingen dan onuitvoerbaar worden, gezien ze gebaseerd zijn op de oude regels van het Burgerlijk Wetboek.
- De bossen en gebieden onder beheerplan vallen onder een bijzondere wetgeving zijnde het Vlaamse Natuurdecreet. In de natuurgebieden en bossen die afgedekt zijn door de Vlaamse natuurregelgeving speelt de problematiek van toegankelijkheid niet, aangezien de principes rond toegankelijkheid zoals in het betreffende Besluit van de Vlaamse Regering bepaald, blijven gelden. Dergelijke situaties, al dan niet uitzonderingen, zijn evenwel niet te handhaven op het terrein. Een niet gereguleerde toegang tot natuurgebieden zal het beheer van de natuur gevoelig storen. Daarenboven zullen er permanente conflicten zijn op het terrein. Voor de interpretatie in feitelijke toestanden zal telkens beroep moeten worden gedaan op bos- en veldwachters, politie, deurwaarders en rechtbanken, die overrompeld zullen worden.
- En wat met de waterpartijen en het zwemmen en schaatsen? Aangezien borden niet overal mogelijk zijn en vaak weggenomen worden en de eigenaars niet noodzakelijk ter plaatse wonen, wordt het beheer hiervan in functie van natuur en biodiversiteit sterk bemoeilijkt. En wat met de verantwoordelijkheid van de eigenaar bij ongevallen bij (verplicht) gedogen toegang?

- Wat met de betreding van private parken, zowel bij dag en nacht? Zullen er overal bordjes moeten geplaatst worden rond en in die parken? Wat met de privacy in de private parken en de regels rond erfgoedbeschermingen?
- De controle op de voorwaarden van de betreding is meestal niet mogelijk. Wat is "schade of hinder"? Wat is "ondervinden"? Wat is "als er sprake is"? Zeer rekbare concepten. Hoe kan de eigenaar na de feiten nog tussenkomen (bv. als ze 's nachts plaatsvinden) en hoe moet de eigenaar dit bewijzen?
- Ook het kenbaar maken van een verbod is meestal onmogelijk. Rond alle percelen verbodsborden plaatsen en dan ergens op een constructie van meer dan 2m hoog omdat die meestal meteen worden weggenomen door derden? Wat is de ruimtelijke impact van een dergelijk "bordjesbossen" in Vlaanderen? Wat kan de eigenaar praktisch doen bij het openlijk negeren van zijn verbod?

- Een eigenaar kan aan de rechtbank enkel een vergoeding vragen voor de schade zelf. Hij blijft blijkbare verantwoordelijk voor de ongevallen die door de terreinsituatie veroorzaakt worden (bv. putten, dode takken) bij de verplicht gedogen betreding van zijn gronden.
- Welke verantwoordelijkheid heeft de eigenaar in geval van pacht en welke waarde heeft de toelating van de pachter of een andere beheerder of zakelijke rechthouder van de gronden? Wat zijn de gevolgen voor de eigenaar?
- De regel lijkt de schade of hinder voor derden/niet-eigenaars uit te sluiten (bijv. ecologische schade, schade aan andere gebruikers die een contractuele band hebben met de eigenaar (bv. pachters, jagers, faunabeheerders)-, of niet contractuele toegelaten gebruikers (occasionele vissers, scouts) of andere betreders van diezelfde percelen in geval van incident? Niets belet trouwens georganiseerde betreding van de percelen zonder verwittiging van de eigenaar (eventuele schade en hinder zullen enkel daarna vastgesteld kunnen worden).

Juridisch drijfzand

"Het nieuw wettelijk gedogen omtrent de betreding van onbebouwde en onbewerkte onroerende goederen is gebouwd op drijfzand: onduidelijke terminologie, niet gedefinieerde begrippen en juridische onduidelijkheid. Deze nieuwe regelgeving gaat onze rechtbanken verder overbelasten" (Christophe Lenaerts, voorzitter Landelijk Vlaanderen)

Toegang tot private gronden.

"§ 3. Wanneer een onbebouwd en onbewerkt onroerend goed niet is afgesloten, mag ieder er zich op begeven tenzij de eigenaar van dit perceel schade of hinder hiervan ondervindt of op duidelijke wijze kenbaar heeft gemaakt dat het verboden is voor derden om zonder zijn toestemming de grond te betreden. Degene die gebruik maakt van dit gedogen, kan zich noch op artikel 3.26 noch op artikel 3.59 beroepen". (Artikels 3.26 en 59 bepalen dat er geen verkrijgende verjaring kan ontstaan door die betreding noch een recht op de vondsten).

Bij de voorstelling van de tekst in het Federaal Parlement in 2019-2020 is een toelichting gegeven over dit artikel die opmerkelijk

minder onderbouwd was dan deze over de andere artikels van de wet. Een "nieuwe gedachte" over eigendom wordt zomaar onopgemerkt en zonder maatschappelijk debat als een louter juridisch-technische modaliteit ingevoerd. De zogezegde "steun" ervoor is niet gedocumenteerd.

"Ook voor het derde lid bestaat in buitenlandse rechtssystemen steun. Ze is gebaseerd op de gedachte van een feitelijk gedogen. Het gaat in het derde lid enkel om de hypothese dat men zich op het onroerend goed, dat niet bebouwd of bewerkt wordt, tijdelijk begeeft (overgang nemen, wandelen of enkele uren spelen). Bovendien geldt dit slechts onder de strikte voorwaarde dat de eigenaar van dit onroerend goed niet verboden heeft om overgang te nemen en dat dit geen enkele schade voor de eigenaar veroorzaakt".

De communicatie door de persverantwoordelijken van de overheid probeert de laatste dagen deze zaak, die voor heel wat verontrusting zorgt, te sussen:

"De derde paragraaf handelt over het feitelijk gedogen van toegang wanneer een niet afgesloten onroerend goed onbewerkt of onbebouwd is. Het gaat om een zeer restrictieve uitzondering die onder meer in Nederland al decennia wordt toegepast. Denk bijvoorbeeld aan een wandelpad dat onderbroken is door een braakliggend stuk grond. De kwalificatie 'onbewerkt' sluit bovendien elke vorm van landbouwgrond uit. Men kan zich

niet beroepen op deze paragraaf om een weiland of akker te betreden. Ook niet als de akker dat jaar niet gebruikt wordt (in het kader van vruchtwisseling). Ook wanneer er sprake is van schade aan het perceel of hinder kan er geen sprake zijn van toegang. De eigenaar van een braakliggend stuk grond kan de toegang bovendien ontfeggen door simpelweg een bord of een omheining te plaatsen.

Het is dus niet zo dat er verregaande uitzonderingen op het eigendomsrecht worden ingevoerd. Er worden met deze gewijzigde paragrafen voornamelijk enkele onduidelijkheden en lacunes in de oude wetgeving weggewerkt. Bovendien gaat het om uitzonderlijke gevallen waarbij de eigenaar steeds de mogelijkheid heeft om zijn eigendomsrecht te laten gelden".

Deze communicatie is een interpretatie die niet te vinden is in de regel zelf en is dus niet juridisch robuust.

In Nederland betekent "gedogen" trouwens het in bepaalde overwogen omstandigheden niet vervolgen van een illegaliteit. De bepaling in België is geen handhavingsregel maar voert een nieuwe legaliteit in!!

<https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/vragen-antwoorden/wettelijk-kader/handhaving-toezicht/wanneer-gedogen/>

Eigendomsrecht

"Het eigendomsrecht wordt zwaar uitgehold. De auteurs van de wettekst spreken zelf van een verregaande eigendomsbeperking." (Philippe Casier, ere-voorzitter Landelijk Vlaanderen)

Sommige commentaren zijn problematisch. Wij lezen bv. het volgende:

"Concreet zorgt dat ervoor dat lege gronden gesocialiseerd worden", zegt professor Sagaert (KU Leuven). "Het voorkomt dat eigenaars er niets mee doen, maar er toch volledig hun hand op kunnen leggen zonder dat het gebruik van derden schade zou aanbrengen. Een akker waar niets op staat of een wegel

waar niets mee gebeurt en die tussen twee wandelpaden ligt, kunnen mensen op die manier toch betreden."

Dit holt zonder twijfel ernstig het eigendomsrecht uit en refereert naar "lege gronden" die niet gedefinieerd zijn. Het commentaar vernoemt lege gronden, maar de bepaling van de wet zelf is niet beperkend zoals hierboven beschreven. De realiteit op het terrein gaat veel verder en de betreder zou zelf kunnen beslissen of een grond "leeg" valt te staan of niet.

Het verregaand karakter van het artikel is expliciet bevestigd in voetnoot 47 op blz. 260 van de publicatie 'Het Nieuwe Goederenrecht' in 2021 door Intersentia

uitgegeven (waaraan de auteurs van de wettekst hebben bijgedragen) en waarin omtrent het bewuste artikel: 67 §3 te lezen staat "Deze eigendomsbeperking is verregaand". De officiële commentaren in de pers proberen dit nu te ontkennen.

Opmerkelijk is het feit dat Artikel 67 lid 1 en lid 2 beperkingen van eigendom regelen tussen burens. Artikel 67.3 is niet bedoeld om burenhinder te regelen maar via een wettelijk gedogen indirect nieuwe rechten aan de gemeenschap toe te kennen. Het slaat niet op persoonlijke relaties zoals hoort in het Burgerlijk Wetboek, maar handelt over het gebruik van terreinen door het publiek, wat bij de gewestelijke materies hoort.

Lionel le Hardy
de Beaulieu
BIV 102 811

Charles Lambrechts
BIV 511 473

COUNTRY ESTATES

Chateau de Vault
Saint-Julien-de-Civry, Zuid-Bourgogne
www.chateaudenvaultx.com

Advies en aankoop
opgevolgd door
Country Estates

Hulp nodig bij het inschatten, aan- of verkoop van landbouwgrond, bos, natuur, prestige-eigendom of een karaktervolle woning?

Wij staan voor u klaar!

+32 2 640 00 61 - info@country-estates.be

Château de Rixensart - rue de l'Eglise 40 - 1330 Rixensart
www.country-estates.be

De bossen aan de kluif van Bolderberg

Landgoed in de kijker

Bossen aan de Kluis van Bolderberg

Eerste privaat natuurreservaat in Vlaanderen, beheerd door een particuliere eigenaar

Interview door Alec van Havre

Midden in De Wijers, het land van 1001 vijvers tegen Hasselt gelegen, torent de Bolderberg in Zolder met zijn 62 m boven het landschap uit. De eeuwenoude Kluis en de vergezichten oefenen een vaste aantrekkingskracht uit op elke bezoeker van dit prachtige natuurgebied, dat deel uitmaakt van het historisch kasteeldomein van Vogelsanck. Op 23 september 2021 werd het Natuurreservaat “Bossen aan de Kluis van Bolderberg” plechtig ingehuldigd door Vlaams minister van Omgeving, Zuhal Demir en directeur DG Milieu van de Europese Commissie, Humberto Delgado Rossa. Over de verschillende aspecten van dit opmerkelijk initiatief gaan we graag in gesprek met de eigenaar-beheerder, baron Gauthier de Villenfagne de Vogelsanck, wiens visie duidelijk de kansen van het particulier natuurbeheer vorm wil geven.

AvH: Vooreerst van harte gefeliciteerd met dit verdienstelijk initiatief! Hiermee wordt concreet de weg gelegd voor reservatenbeheer door particuliere eigenaren.

GdV: Dank. Ja, we zijn hier niet over één nacht ijs gegaan. Als ik "we" vermeld, dan wil ik even aanduiden dat natuur- en landschapsbeheer niet alleen een persoonlijke zaak uitmaakt.

Voor duurzaam beheer en perspectief moet je kunnen rekenen op een goede basis van samenwerking.

In mijn geval is dat mijn gezin en familie, het privé-netwerk rond het kasteeldomein van Vogelsanck, Ontwikkeling Vijvergebied Midden-Limburg (OVML) en de Wildbeheereenheid (WBE) Vogelsanck, bekwame adviseurs als Landmax voor uitwerking en ELO-Landelijk Vlaanderen op sectoraal niveau. Maar ook het hele verleden van goede samenwerking met de partners in De Wijers: o.a. de Bosgroep Limburg, het Regionaal Landschap Lage Kempen, de provincie Limburg en de gemeente Heusden-Zolder, Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid, Limburgs Landschap en vele anderen.

AvH: Hoe is de motivatie gegroeid om uw privé-eigendom onder natuurbeheerplan type 4 te brengen? Dit houdt immers een eeuwigdurende erfdienstbaarheid in om deze bossen hoogkwalitatief te beheren?

Vergezicht vanuit de Bolderberg naar Terlamen

Burgemeester Mario Borremans (Heusden-Zolder), gedeputeerde Bert Lambrechts (Limburg), Claude de Villenfagne, Vlaams minister Demir, Humberto Delgado Rossa (D-G Milieu, Europese Commissie), Gauthier de Villenfagne

GdV: Vooreerst omdat het gebied rond de Kluis het echt verdient en verder zijn we als beheerdersfamilie ook niet aan ons proefstuk toe. Een eeuwigdurende erfdiensbaarheid voor hoogkwalitatief natuurbeheer opnemen voor de omgeving van een pelgrimsoord dat eeuwen teruggaat, houdt in alle opzichten steek. En het landgoedbeheer van het kasteeldomein van Vogelsanck heeft ook een traditie die tot heel ver in de geschiedenis van het Vrije Land van Vogelsanck als heerlijkheid teruggaat. Beheren over de generaties heen zit onze familie dus in een zekere zin in de genen. Voor zover de omstandigheden het toelaten, natuurlijk. Dit is niet evident. Maar de nieuwe natuurwetgeving in Vlaanderen biedt vanuit de idee van de gelijkberechtiging nieuwe kansen aan particuliere beheerders om aan natuurbeheer te doen. Hiervoor moet men wel de weg opgaan van het geïntegreerd natuurbeheer, waarbij naast de ecologische en sociale functie ook de economische functie als volwaardige pijler opgenomen is.

Wat reservatenbeheer onder een natuurbeheerplan van het type 4 betreft, staan de subsidies en voordelen die in het verleden prioritair aan natuurverenigingen en overheden toegekend werden, nu ook ten dienste van particulieren.

Deze mogelijkheden willen we als historische landgoedbeheerders niet onbenut laten en in een bredere visie laten kaderen voor het beheer van het kasteeldomein van Vogelsanck. Hoogkwalitatief natuurbeheer in Natura-2000 gebied is een hedendaagse prioriteit die ook landeigenaars deels moeten kunnen opnemen om toekomstgericht te zijn.

Zoals gezegd, zijn we ook niet aan ons proefstuk toe. Met de European Landowners' Organization (ELO) hebben we in het kader van OVML en met de partners van het Life+ 3WatEr in 2014 de Natura 2000 Prijs van de Europese Commissie gewonnen. Het ging om de prijs voor de verzoening van belangen en percepties en dit dankzij een innovatieve aanpak waarbij het samenspel van econo-

mie, ecologie en educatie centraal stond. Landeigenaren, natuurorganisaties en overheidsinstanties – die vaak met elkaar in conflict kwamen over natuurbeheer – werken nu samen om in De Wijers aan vijverherstel te doen en wetlands te beheren. In 2018 werd ook

Inhuldiging Bossen aan de Kluis van Bolderberg

het Wildlife Estates Label uitgereikt aan de WBE Vogelsanck, die ik vandaag voorzit. De capaciteit van de jagerij om in het kader van het faunabeheer biotopen te onderhouden en de natuur vooruit te helpen is een belangrijke hefboom die niet veronachtzaamd mag worden. Deze is zeer nuttig om landelijk heel wat terreinwerk voor mekaar te krijgen.

AvH: Hoe verhoudt de jacht en het faunabeheer zich t.o.v. het reservatenbeheer?

GdV: De Bossen aan de Kluis maken deel uit van de WBE Vogelsanck, maar zijn wel aangestipt als rustgebied waardoor er niet actief gejaagd wordt. Bestrijding van de Canadese gans als exoot en het

© Universiteit Leuven, foto: Geert Vyncker

De Kluys van Bolderberg - voorzijde

everzwijn en ree zullen uitzonderlijk uitgeoefend worden bij aantasting van de natuur. Er werd dan ook een afwijking aangevraagd op de verbodsbepalingen die gelden binnen erkende natuurreervaten.

Men kan zich de vraag stellen of de weidelijke jacht als een economische ecosysteemdienst in de geest van het geïntegreerd natuurbeheer dat steeds de drie functies aanhoudt (ecologie, economie, sociaal) niet breder toegepast kan worden in het kader van private reservaten?

Dit zou een bijkomende motivatie zijn naar reservatenbeheer toe. De verbodsbepalingen dateren trouwens van voor het geïntegreerd natuurbeheer en zijn zomaar naar analogie toegepast op het nieuwe natuurbeheerplan type 4, dat wezenlijk niet veel verschilt van een type 3, waarin de gewone en bijzondere jacht wel toegelaten zijn. Het blijft een open vraag of hiermee de ratio legis wel toegepast wordt?

AvH: Geologisch getuigt de Bolderberg van een ver verleden, kan u hierover iets meer vertellen? Hoe evolueerde verder de biotoop?

GdV: Jazeker, de Bolderberg vormt met zijn 62 m boven de zeespiegel het twee-

de hoogste punt van de provincie. Voor de opbouw van de heuvelrug moet men ongeveer 20 miljoen jaar teruggaan. Toen kwam een voorloper van de Noordzee tot in deze regio en werd door de getijden fijn geel Bolderbergzand afgezet. Fossiele zeeschelpen die we hier soms kunnen terugvinden, getuigen van deze maritieme werking. Daar bovenop werd ongeveer 8 miljoen jaar geleden vrij grof groen ijzerhoudend zand afgezet, het Diestiaan. Circa 5,4 miljoen jaar geleden trok de zee zich terug en staken grote zandbanken boven water. De blootligging aan lucht zorgde ervoor dat het ijzerhoudend zand begon te roesten en de zandkorrels aan mekaar gingen klitten om ijzerzandsteenbanken te vormen. Deze harde banken boden bescherming aan het onderliggende zand tegen erosievorming.

Aldus ontstonden getuigenheuvels, waaronder ook de Bolderberg. Op de heuvel kun je zo ijzerzandsteen vinden.

In de loop der eeuwen werden de heuvels dan verder met heide en berken begroeid, om dan verder door menselijke tussenkomst beplant te worden. Op initiatief van de Oostenrijkse keizerin Maria-Theresia (in de 18de eeuw), maar ook later als gevolg van de Limburgse ontginning van steenkool, werd de Bolderberg vooral van dennenaanplant voorzien.

AvH: Wat is het verhaal van de Kluys, een heel bijzondere plek bovenop de Bolderberg?

GdV: Volgens een Italiaanse overlevering werd het geboortehuis van de Maagd Maria in de 13de eeuw op wonderlijke wijze van het Heilig Land naar Loreto, een stadje bij Ancona, overgebracht. Een man uit Diepenbeek, Lambert Hoelen, vroeg na een pelgrimstocht om op het hoogste punt van de omgeving een kluys en kapel te bouwen volgens "dieselve forme ende grootheyt als het voorscreven huysken" in Loreto. Hij kreeg de toelating op 16 januari 1673 van de baron van het Vrije Land van Vogelsanck en werd de eerste kluizenaar van Bolderberg.

Via een pauselijk decreet van 1679 werd het Broederschap van O.-L.-Vrouw van Loreto op de Bolderberg opgericht en werd de Kluys een bekend bedevaartsoord.

Het werd door kluizenaars bewoond tot na de Tweede Wereldoorlog (de plundering tijdens de Franse Revolutie uitgezonderd). In 1972 en tussen 2004 en 2006 werden de gebouwen door onze familie gerestaureerd. Sinds een aantal jaren wordt de Kluys opnieuw bewoond en vormt de mooie kapel een rustig bezinningsoord dat duizenden mensen per jaar aantrekt.

Oud gemengd bos bij de Kluis

Zeer jong bos met enkel berk, vogelkers en lijsterbes

AvH: Hoe ziet het bosdomein er actueel uit en wat is de reservaatvisie?

GdV: Het noordoostelijke deel wordt voornamelijk gevormd door grove dennenbossen die ongeveer 75 jaar oud zijn met wat ruwe berk en zomereik, zodat dit als een habitatwaardig eiken-berkenbos (9190) aanzien kan worden. In het noordelijke deel is er ook een jong bos met ruwe berk, wilde lijsterbes en als kruidlaag vooral adelaarsvaren. Op de habitatkaart wordt dit bos als habitat 9120 (zure eiken-beukenbos) aangeduid, maar op dit moment is het door Amerikaanse vogelkers overwoekerd, dus nog niet habitatwaardig. Op het noordwestelijk deel dat een voormalig speelbos uitmaakt, is de struik- en kruidlaag verstoord door het gebruik. Het zuidwestelijke deel heeft een zeer beperkte struiklaag, maar in de kruidlaag is er veel struikheide aanwezig. Rond de Kluis verschijnen dikke grove dennen die ten noorden ervan met zomereiken en volwassen beuken afwisselen en ten zuiden en oosten met Amerikaanse eiken. Voor het reservaat is het dus de idee om te vertrekken vanuit het deel eiken-berkenbos (9190) dat nu reeds habitatwaardig is en de andere delen verder op te waarderen.

Onze visie voor de gewenste natuurstreefbeelden is dus drievoudig: de eerder vermelde habitat 9190 (oude eikenberkenbossen) op 10,32 ha, habitat 9120 (zure eiken-beukenbossen) op 2,15 ha en habitat 4030 (droge heide) op 10,31 ha, allen van belang om de Natura 2000-doelstellingen van het Vijvergebied Midden-Limburg te behalen, zoals in de managementplannen aangegeven.

Op 22,81 ha of 90,2 % worden dus natuurstreefbeelden ontwikkeld. Op de resterende 9,8 % van het type 4 natuurbeheerplangebied wordt een economisch beheer toegepast, dat volledig strookt met de doelstellingen van het reservaat. Voor het minimum structuurareaal voor de gunstige staat van instandhouding (50 ha voor elk van de drie natuurstreefbeelden) is het van belang te weten dat de bos- en heidehabitats die in dit reservaat ontwikkeld worden passen in een ruimer kader van de aanpalende grotere bosrijke domeinen van Vogelsanck en Terlamen en het reeds ontwikkelde heidegebied dat aanpalend is.

Op de habitatkaart zijn nu 4 bestanden aangeduid als Europees habitat. Een kan reeds zoals vermeld als habitatwaardig beschouwd worden (9190). Een westelijk bestand zal middels een doorgevoerde bestrijding van de Amerikaanse vogelkers naar een habitatwaardig 9120 evolueren met sleutelsoorten. De bestanden rond de Kluis worden ook met de tijd ontwikkeld naar een goede staat van instandhouding van habitat 9190.

De overblijvende dennenbossen hebben ofwel een hoge structuurwaarde en afdoende soortendiversiteit, ofwel een lagere structuurwaarde, maar verschijnt struikheide in de kruidlaag. In het eerste geval wordt een evolutie naar habitatwaardig 9190 beoogd, in het andere geval een beheer voor habitat 4030 op basis van de aanwezige vroegere zaadbank.

We zullen ook ongeveer 10,31 ha habitat 4030 (droge heide) realiseren. Dit onderdeel zal kunnen aansluiten aan de aanpalende heidepercelen die Limburgs Landschap beheert op de private terreinen van Terlamen.

AvH: voor welke diersoorten zal het natuurreervaat als heimat kunnen fungeren?

GdV: de bedoeling is dat het reservaat als leefgebied kan dienen voor soorten die prioritair zijn voor het Natura 2000-gebied "Vijvercomplex Midden-Limburg", waaronder de wespandief, de zwarte specht en verschillende soorten van vleermuizen als de franjestaart, de laatvlieger of de rosse vleermuis. Ook de meervleermuis zal met de omgevende vijvers van Terlamen en Vogelsanck hier wel passeren. Het terrein kan geduid worden als een combinatie van lichtrijk bos, bosranden en structuurrijk, gesloten bos. De havik, middelste bonte specht, matkopmees en appelvink kunnen hier gedijen, alsook de keizersmantel, bonte dikkop, kleine ijsvogelvinder, eikenpage of hazelworm. Met de omvorming naar nieuwe heide die kan aansluiten op bestaande heidepercelen in de buurt van het reservaat, komen ook de diersoorten die passen in eerder voedselarme heidecomplexen of kleine structuurrijke heiden aan bod. Voorbeelden zijn de snortikker, boompieper, boomleeuwrik, levendbarende hagedis, knopspretje of blauwvleugelsprinkhaan. Deze zijn nu al in de omgeving waargenomen.

De Kluis van Bolderberg - achterzijde

AvH: welke zijn de verschillende uitdagingen waarmee u vandaag geconfronteerd wordt in het kader van het nieuwe reservaat?

GdV: een belangrijke uitdaging voor de Bolderberg is steeds de balans houden tussen de bezoekersdruk en de noodzakelijke sereniteit die op deze spirituele en met landschapszichten vergeven plaats beoogd wordt. De Bolderberg moet bezocht worden zoals vroeger de pelgrims dat deden, met eerbied en een vorm van bescheidenheid die tot rust moet brengen. De enen komen voor de natuur en de vergezichten, de anderen om zich te bezinnen op de Kluis, velen voor de twee.

Met ongeveer 35.000 bezoekers per jaar is dit toch een belangrijke uitdaging. In goede banen leiden is hier niet alleen figuurlijk te nemen.

Het reservaat versterkt het karakter van rustgebied en daar zal ook in belangrijke mate de nadruk op gezet worden naar

communicatie toe. Maar het is de praktijk die telt. De bezoekers zullen permanent op het belang van natuur en erfgoed gewezen moeten worden. Ook efficiënte handhaving is nodig om de niet-toegankelijke plaatsen voor natuurbeheer te vrijwaren.

De bossen aan de Kluis van Bolderberg, net als het kasteeldomein van Vogelsanck en vele andere private domeinen zijn belangrijke bouwstenen in het kader van landschapswerking in onze streek.

Het particulier (ook economisch) beheer schraagt heel wat natuurlijke waarden en onroerend erfgoed in De Wijers. Een volwaardig multifunctioneel beheer ervan moet dan ook best een nieuwe impuls krijgen.

Dit is ook de reden waarom we via OVML een voorwaardelijke steunbrief verleend hebben aan het project van landschapspark "De Wijers - Land van 1001 Vijvers".

Voorwaardelijk, omdat zonder het bestaan van een wettelijk kader het moeilijk is om engagementen te nemen en het logisch is om elementaire basisgaranties te vragen. Steunbrief, omdat het gebied een sterk verleden van samenwerking vertoont, waarin de rol van de particuliere beheerders steeds meer erkend werd. Met het Uitvoeringsprogramma De Wijers (2016) dat door de provincie getrokken wordt, kan het landschap De Wijers rekenen op een gebiedscoalitie van eerste orde. Hierin moeten we onze rol blijven opnemen, maar wel vanuit onze eigen beheerslogica. We hopen dan ook op een multifunctioneel succes met het landschapspark en vooral dat er nieuwe kansen en zekerheden geboden worden aan particuliere beheerders!

AvH: Hartelijk dank voor dit interview. Uw prestatie zal ongetwijfeld het reservatenbeheer bij onze leden onder de aandacht brengen. Nogmaals gefeliciteerd!

Industriële complexen
KMO-gebouwen
Logistieke ruimtes
Winkelcomplexen
Kantoren
Zwembaden

www.willynaessens.be

Natuur

Panelen voor landeigenaars vanaf nu verkrijgbaar bij Landelijk Vlaanderen

Auteur: Ute De Meyer

Private eigenaars worden regelmatig aangesproken over het beheer van hun natuur en bossen door geïnteresseerde voorbijgangers. Wil je deze voorbijgangers ook informeren over de werkzaamheden die kaderen in jouw natuur- en bosbeheer of wil je hen de juiste weg wijzen? Dan hebben wij iets voor jou!

Door de COVID-19 maatregelen trokken de Vlamingen massaal hun wandelschoenen aan. Hierdoor ontdekten veel mensen plaatselijke natuur en bossen. Sommigen onder hen kwamen zo voor de eerste keer in contact met werkzaamheden in bos en natuur of sloegen wegen in die eigenlijk niet toegankelijk zijn.

Om het brede publiek beter te informeren hebben we vanuit Landelijk Vlaanderen enkele communicatieproducten ontwikkeld.

Panelen beheerwerken

Via 4 educatieve borden kan je passanten informeren over verschillende terreinwerken:

1. Dunnen voor meer biodiversiteit en een betere groei!
2. Hier wordt het bos van morgen geplant!
3. Hier groeit jouw eettafel!
4. Hier wordt aan privaat natuur- en bosbeheer gedaan

Prijs: € 40/paneel (inclusief BTW).
Bestel je 10 of meer panelen, dan betaal je slechts € 32/paneel.
***Levering aan huis: € 15**
Technische informatie: A1 formaat, 3 mm dik, bestand tegen Belgische weersomstandigheden (Dibond), extra beschermingslaag, geen boorgaten.

Op de panelen kunnen geïnteresseerden een QR-code scannen met hun smartphone waarbij ze doorverwezen worden naar onze website voor meer informatie.

Flyers beheerwerken

Wens je graag je omgeving op de hoogte te brengen van aankomende beheerwerken? Dan kan je ook bijhorende flyers bestellen. We bieden de mogelijkheid om de flyer te personaliseren met je contactgegevens zodat bureu je eventueel kunnen contacteren.

Prijs: € 25/50 flyers, € 30/100 flyers, € 50/250 flyers en € 75/500 flyers (inclusief BTW).

***Levering aan huis:** € 15

Technische informatie: A5 formaat, gerecycleerd papier, recto verso bedrukt

Familiaal landbouwbedrijf overlaten?
Doe dit bij leven met 0% schenkingsrechten voor je kinderen, ook als zij geen landbouwers zijn.

Wegwijs raken in mogelijke subsidies en ondersteuning van jouw landelijke project?
Landelijk Vlaanderen begeleid jou.

Bord verboden toegang

Met het officiële verbodsbord (V14) kan je je terrein afsluiten en v de flora en fauna de nodige rust bieden.

Prijs: € 12/paneel (inclusief BTW).

Bestel je 10 of meer panelen, dan betaal je slechts € 6/paneel.

***Levering aan huis:** € 15

Technische informatie: A4 formaat, 3 mm dik, bestand tegen Belgische weersomstandigheden (Dibond), geen boorgaten.

Ben je geïnteresseerd in onze panelen, flyers of het officieel verbodsbord?

1. Vul het bestelformulier in voor 20 januari en bezorg dit via mail aan info@landelijk.vlaanderen. Het formulier kan je op onze website vinden: www.landelijk.vlaanderen/nuttige-info/panelen-beheerwerken/.
2. Je ontvangt een **bevestigingsmail** met de nodige betalingsgegevens. Je factuur dien je te **betalen binnen de 15 dagen**.
3. In de loop van de **maand maart** ontvang je jouw **bestelling**.

** Bestel je meerdere producten tegelijkertijd, dan betaal je slechts éénmaal de leveringskost (€ 15).*

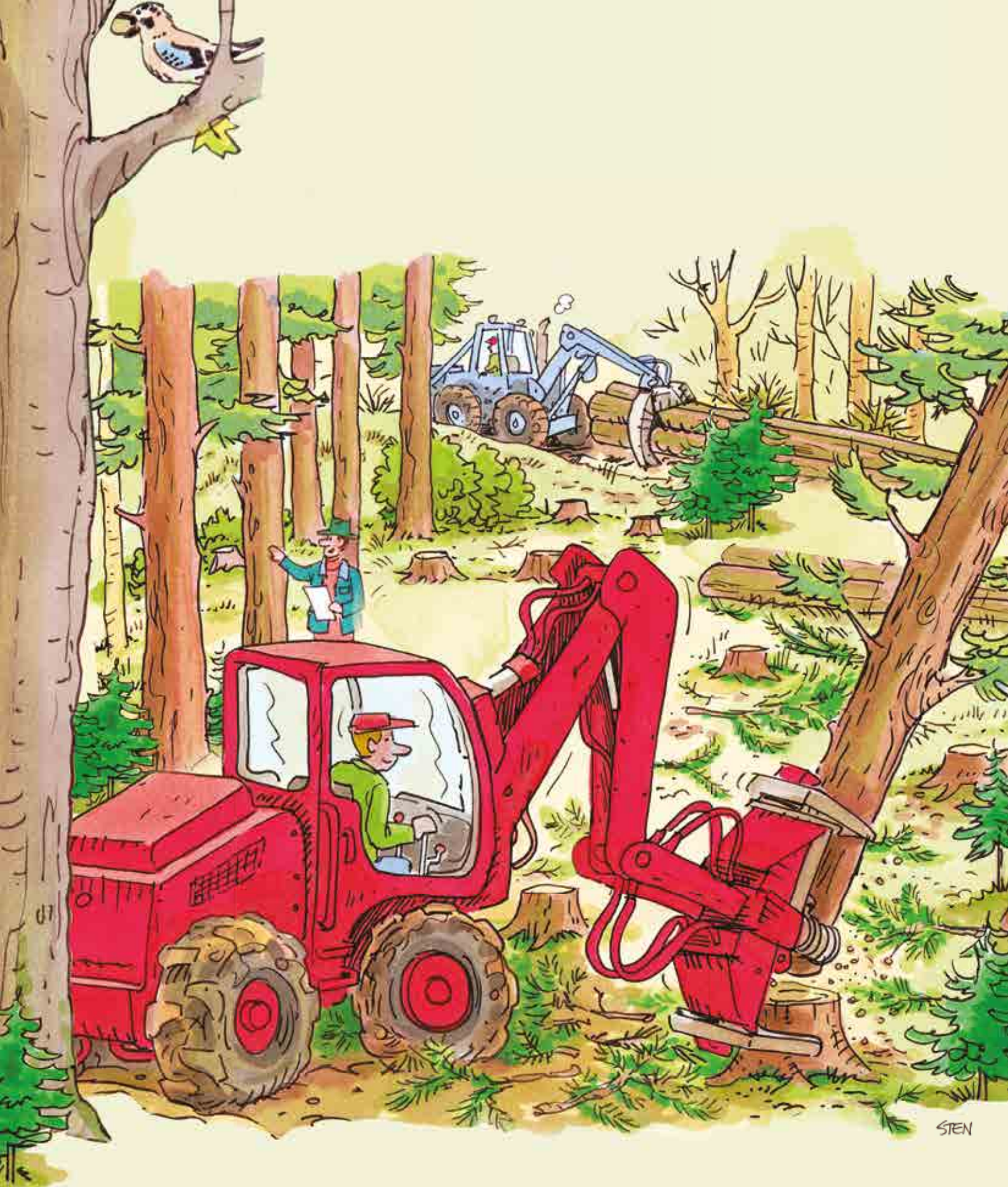

**10 JAAR ERVARING MET DE OPMAAK VAN
BEHEERPLANNEN VOOR OVERHEDEN EN
PRIVATE EIGENAREN**

MiecoEFFECT

www.miecoeffect.be

pieterjan.vervecken@miecoeffect.be | 0477 86 25 11

STEN

Hier groeit jouw eettafel!

Wanneer bomen voldoende groot zijn, gaat de eigenaar over tot een kaalkap of groepsgewijze eindkap. Na tussenkomst van de exploitant, wordt het hout naargelang de kwaliteit en vorm verwerkt tot meubilair, panelen, papier, brandhout...

Een duurzaam beheerd bos staat zo aan het begin van de lokale houtketen!
Deze eindkap, eens in de zoveel tijd, kadert in een

langetermijnvisie en zorgt voor een enorme lichttoename waardoor fauna en flora de kans krijgen zich volop te ontwikkelen terwijl het nieuwe bos groeit. Een eindkap biedt ook de kans om het bos te versterken voor een snel veranderende omgeving waarin belevingswaarde, klimaatweerbaarheid, circulaire bio-economie en behoud van biodiversiteit een steeds belangrijkere rol spelen.

Meer info? Scan deze QR-code met je gsm en ontdek meer op onze website www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Bos

Europese boseigenaren en -beheerders niet blij met nieuwe EU-bossenstrategie

Auteur: Jurgen Tack

De Europese Commissie stelt dat het behoud van de bossen in Europa onder druk staat, onder meer door de opwarming van de aarde. De Commissie heeft daarom een hele reeks voorstellen klaar om bossen beter te beschermen. Deze voorstellen werden gebundeld in een bossenstrategie die de visie van de Europese Commissie op onze bossen weergeeft en concrete maatregelen opsomt om bossen beter te behouden en te herstellen. Wanneer het voorstel van de Europese Commissie ook het akkoord krijgt

van de Europese Raad en het Europees Parlement zal aan de regeringen van de lidstaten gevraagd worden om dit concreet uit te werken. Vele lidstaten hebben intussen al nationale plannen uitgewerkt. Deze zullen eventueel worden aangepast om te beantwoorden aan de doelstellingen die de Europese Commissie naar voor schuift.

De Commissie wil evenwel niet alleen de bestaande bossen beter beschermen en diverser maken, maar wil ook het gebruik

van hout beperken zodat het beschikbaar blijft voor CO₂-opslag. Hierdoor grijpt de Commissie in op een belangrijke economische sector die voor vele landeigenaars van cruciaal belang is bij het beheer en behoud van hun private domeinen. Ze gaat ook volledig voorbij aan de wijze waarop hout, ook nadat een boom gekapt werd, een blijvende vorm van koolstofopslag kan zijn (houtconstructiebouw, meubels...). Bosbouwers zijn dan ook zeer bezorgd over de toekomst van de bosbouw in de Europese Unie.

Op 4 oktober werd in Wenen een conferentie georganiseerd die Europese en nationale organisaties van boscigenaren, staatsbosbouworganisaties, leden van het Europees Parlement samenbracht om te discussiëren en van gedachten te wisselen over de nieuwe EU-bosbouwstrategie. Tijdens de conferentie hebben de European Landowners' Organization (ELO) en andere Europese organisaties die boscigenaars vertegenwoordigen een gezamenlijk standpunt over de nieuwe strategie gepresenteerd.

De deelnemers aan de conferentie hebben hun grote bezorgdheid geuit over het feit dat de nieuwe strategie het huidige evenwicht tussen de sociale, ecologische en economische pijlers van duurzame en multifunctionele bosbouw in de EU ondermijnt.

De Europese boscigenaren en -beheerders erkennen het belang van het bereiken van de EU-doelstellingen en zijn vastbesloten hun steentje bij te dragen. Als het EU-beleid met betrekking tot de bossen evenwel onveranderd blijft en geen rekening houdt met de inbreng en de bezorgdheid van diegenen die de bossen beheren en de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit beleid zullen krijgen, is het gevaar groot dat de uitvoering van de bossenstrategie in de praktijk niet haalbaar is.

Verklaring van Wenen: de Europese boscigenaren over de nieuwe EU-bossenstrategie voor 2030

Het duurzaam beheer van de Europese bossen is een voorbeeld van een wereldwijd succes. De Europese bossen leveren een breed scala aan ecosysteemdiensten voor de samenleving, het milieu en de economie. Bovendien zijn zij een essentiële factor voor de bio-economie als sleutelement in de strijd tegen de klimaatverandering.

Op 16 juli presenteerde de Europese Commissie de nieuwe EU-bosbouwstrategie 2030. In de strategie zijn de suggesties van de lidstaten en het Europees Parlement slechts rudimentair verwerkt. Bovendien zijn de behoeften en verwachtingen van 16 miljoen boscigenaren grotendeels genegeerd. De grote uitdagingen waarvoor de samenleving staat, zoals de wereldwijde klimaat- en biodiversiteitscrisis, kunnen echter alleen in samenwerking met hen worden overwonnen.

De EU-bosbouwstrategie 2030 brengt een ingrijpende verandering teweeg in het huidige evenwicht tussen de socio-economische en de ecologische functies van multifunctionele bosbouw en gaat in de richting van een bijna exclusieve bevordering van milieuoverwegingen, terwijl de economische aspecten grotendeels over het hoofd lijken te worden gezien, wat de levensvatbaarheid van de Europese bossen en bosbouw op lange termijn in gevaar brengt.

Als gevolg van de voorgenomen maatregelen zal de rol van bossen als bron van inkomsten voor veel boscigenaren aan waarde verliezen. Daarom moet er een nieuwe politieke aanpak komen waarbij boscigenaren en -beheerders van meet af aan en als gelijken worden betrokken bij de uitvoering van de strategie en alle daarmee samenhangende processen. Als vertegenwoordigers van de Europese boscigenaren en -beheerders dringen wij erop aan dat de volgende punten naar behoren in overweging worden genomen als voorwaarde voor alle verdere stappen in de uitvoering van de EU-bosbouwstrategie 2030:

1) De feiten onder ogen zien

Wij zetten ons in voor de bescherming van het klimaat en de biodiversiteit. De Europese bosoppervlakte is sinds 1990 met 14 miljoen ha toegenomen en de houtvoorraden met 8,3 miljard m³. De meeste parameters die relevant zijn voor de biodiversiteit zijn verbeterd. In vergelijking met vele andere sectoren en vormen van landgebruik hebben wij, Europese boscigenaren en -beheerders, op eigen kosten opmerkelijke vooruitgang geboekt.

Er moet worden erkend wat de boscigenaren en -beheerders tot nu toe hebben bereikt voor de samenleving, het milieu en de economie. Wij willen niet belemmerd worden in het beoefenen van duurzaam bosbeheer met gebruikmaking van onze rijke expertise en gediscrimineerd worden door extra bureaucratie, onnodige beperkingen en eendimensionale restricties.

2) Aandringen op echte klimaatbescherming

De klimaatverandering moet onmiddellijk worden tegengegaan door af te stappen van olie, kolen en gas. Er moet worden overgeschakeld op hernieuwbare energiebronnen en de overgang naar een bio-economie moet worden gestimuleerd. Met hout als hernieuwbare grondstof zijn de Europese bossen een belangrijke basis voor de realisatie van deze doelstellingen. Daarom moet actief, duurzaam bosbeheer worden erkend als een essentieel onderdeel van de uitvoering van de EU-bosbouwstrategie. Het braak laten van bosgebieden en het beperken van bosbeheersactiviteiten kunnen slechts op zeer korte termijn en in beperkte mate bijdragen tot de oplossing van de klimaat- en biodiversiteitscrisis en moeten gebaseerd zijn op contractueel natuurbehoud.

Om de doorbraak naar een alomvattende bio-economie te ondersteunen, moet de toekomstige benutting van het grote potentieel van bossen worden veiliggesteld. De duurzame houtproductie mag niet worden belemmerd omdat we met een wereldwijde concurrentie op de houtmarkt te maken hebben en dergelijke maatregelen ook andere bosdiensten zouden beperken.

3) Prestaties belonen

Onze bosccosystemen leveren een veelheid van diensten aan de samenleving. Ze zijn niet alleen een geliefd recreatiegebied, maar bieden ook bescherming tegen natuurrampen, filteren lucht en water, en leveren de opmerkelijke grondstof hout. Als gevolg van de klimaatcrisis wordt het steeds moeilijker om alle gevraagde ecosysteemdiensten gratis te leveren.

Als de samenleving bijzondere ecosysteemdiensten van ons verlangt, moeten deze worden beloond met een billijke vergoeding. Regelgevingsrichtlijnen mogen slechts een uitzondering vormen, contractuele oplossingen moeten voorrang krijgen. Een volledige compensatie voor het daaruit voortvloeiende verlies aan bezittingen en inkomsten moet worden verzekerd met behulp van passende financiële instrumenten.

4) Rekening houden met expertise

Het bosbeheer in Europa wordt gekenmerkt door een grote vakbekwaamheid – zowel knowhow als ervaring – over de generaties heen en door een grote diversiteit aan verschillende habitats. Al tientallen jaren wordt in het bosbeleid van de lidstaten rekening gehouden met de regionale, sociale en technische omstandigheden en met de waarde van de bossen voor de beheerders, het milieu en de bevolking.

De conclusies van de Raad van 11 november en 15 april 2019 moeten derhalve worden meegenomen in alle vervolgactiviteiten in verband met de EU-bosbouwstrategie. Met name de technische deskundigheid en de praktijkervaring waarover wij, boscseigenaren en -beheerders, en onze organisaties beschikken, moeten naar behoren in overweging worden genomen bij het werk aan toekomstige wetgevingsbesluiten, verordeningen en andere maatregelen die een directe invloed hebben op het bosbeheer. Dit geldt met name voor de lopende vormgeving van politieke processen die voortvloeien uit de EU-bosbouwstrategie.

5) Bossen creëren die geschikt zijn voor de toekomst

Klimaatbestendige bossen zijn van vitaal belang voor de toekomst van de Europese samenleving – vanuit economisch, sociaal en milieuoogpunt. In dit proces spelen de Europese boscseigenaren een sleutelrol en dragen zij de verantwoordelijkheid om de toekomstige economische en ecologische transformatie actief te beheren.

Om dit mogelijk te maken zijn een passend juridisch kader, financiële steun en de zekerheid van een economisch inkomen uit eigen bezit nodig. Dit staat ook in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Als boscseigenaren zijn wij bereid om met onze dagelijkse inzet en ons harde werk de bossen voor de toekomst en voor de volgende generaties te koesteren. Dit betekent echter dat wij het recht moeten krijgen om onze eigendom te gebruiken en er vrij over te beschikken en ons werk te doen.

6) Bewezen systemen versterken

Ondanks de aanhoudende effecten van de klimaatverandering verkeren de Europese bossen in goede conditie en ontwikkelen zij zich voortdurend, wat ook wordt bevestigd door internationale en nationale systemen voor bosbewaking en -rapportage. Dit is het resultaat van duurzaam bosbeheer, intergenerationeel denken en de bewezen deskundigheid van boscseigenaren en -beheerders met betrekking tot de complexiteit van bosccosystemen. Elke verdere ontwikkeling moet gebaseerd zijn op alle verklaringen en besluiten in het kader van het FOREST EUROPE-proces (voorheen MCPFE) die tot dusver zijn goedgekeurd en ondertekend.

Duurzaam actief bosbeheer, zoals omschreven in het FOREST EUROPE-proces, moet als een rode draad door alle beoogde benaderingen blijven lopen om de diverse en multifunctionele taken van bossen ook in de toekomst te kunnen vervullen.

7) Bevoegdheden respecteren

De bossen in de Europese Unie zijn even divers als hun regio's en plaatsen. **De politieke verantwoordelijkheid en bevoegdheid voor deze bossen en de betrokken burgers berust bij de lidstaten, die ook alle bos gerelateerde besluiten moeten nemen overeenkomstig de bestaande nationale wetgeving en op basis van regionale en lokale technische deskundigheid.**

Op het EU-beleid inzake bossen is het subsidiariteitsbeginsel ontegenzeggelijk van toepassing. De bevoegdheid van de lidstaten op dit gebied moet worden gerespecteerd en het subsidiariteitsbeginsel moet naar behoren worden toegepast, en niet alleen schriftelijk worden vermeld. Alleen zo kan de EU haar motto "In verscheidenheid verenigd" waarmaken.

Deze verklaring wordt onderschreven door de deelnemers aan de conferentie van Europese boscigenaren over de nieuwe EU-bosbouwstrategie voor 2030, die op 4 oktober 2021 in Wenen werd gehouden:

Deelnemende landen: Oostenrijk // Kroatië // Tsjechië // Estland // Finland // Frankrijk // Duitsland // Hongarije // Letland // Litouwen // Noorwegen // Polen //

Roemenië // Slovenië // Spanje // Zweden

Deelnemende EU-Organisaties: CEPEF – Confederation of European Forest Owners // COPA-COGECA – European Farmers and Agri-Cooperatives // ELO –

European Landowners' Organization // EUSTAFOR – European State Forest Association // FECOF – European Federation of Forest-Ownning Communities // USSE –

Union of Foresters of Southern Europe

MEERSMAN & VAN KEER

ADVOCATENASSOCIATIE

- › Eigendomsrecht - Recht van uitweg
- Erfdienstbaarheden
- › Landbouwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf
- › Dieren: Koop - Verkoop
- Aansprakelijkheid

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
meersman.vankeer@adv-mvk.be

Tel. 09 225 80 30

www.adv-mvk.be

**Verzeker
bosbrand, storm,
ijzel- en sneeuwdruk**

**Beste voorwaarden
Laagste premies
Uniek in België**

Info & Offerte

www.bossenverzekering.be

info@finepolis.be – Tel 0470/24.76.36

BE0444.091.635 – Finepolis bv – Valkeniersdreef 5/23 3140Keerbergen

Natuur

Soort in de kijker

Knoflookpad (*Pelobates fuscus*)

Classificatie: klasse amfibieën, familie knoflookpadden

Statuut: Soortenbesluit categorie 3, ernstig bedreigd (IUCN), regionaal bedreigd

Lengte: mannetjes 4, 5 – 6 cm, vrouwtjes 5 – 6,6 cm, uitzonderlijk 8 cm

Uiterlijk: gladde huid met opvallend pijlvormige tekening op de rug gevormd door de donkere vlekken op de tussenliggende bleek beige huid bij mannetjes en meer grijze huid bij vrouwtjes, vaak met rood-oranje stippen, uitpuilende ogen met oranje iris en verticale pupil en typisch schoffel- tot schepvormig uitsteeksel aan de achterpoten (metatarsusknobbels). Larven zijn opvallend egaal gekleurd, zonder vlekken of strepen.

Geluid: diepe klok-klok, klok-klok-klok.

Verspreidingsgebied: centraal en oosten Europa.

Leefgebied: zomerhabitat in open steppeachtige gebieden tot rivierdalen met zanderige tot fijne grindbodem om te graven. Leeft in alle vegetatietypen: naald-, loof- en gemengd bos, maar meestal in

meer zonnige open relatief onbegroeide delen, en ook in agrarische gebieden.

Voeding: kleine ongewervelden die ze op de bodem vinden (kevers, miljoenpoten, wormen...). Larven voeden zich eerst met dood dan levend organisch plantaardig of dierlijk materiaal. Kannibalisme, ook van andere kikkersoorten komt voor.

Levenswijze: nachtactief en schuilt overdag in zelf gegraven tunneltjes, enkele dagen dagactief tijdens voortplanting.

Winterslaap: in zonbeschenen voedselarme zandgronden maakt hij een diepe tunnel van 60 cm, oktober – maart, < 7 °C.

Voortplanting: half maart tot mei, in diep (20 – 30 cm) voedselrijk en dicht begroeid stilstaand en visvrij water, kan in brak water.

Ontwikkeling: rond april - mei afzet van eisnoeren van 40 – 70 cm lang met 1.200 – 3.400 zwartbruine onregelmatig geordende eieren van 1,7 – 2 mm diameter, vaak rond planten gewikkeld. Larven van 5 mm komen uit na 10 dagen (afhankelijk van watertemperatuur). Na 2,5 – 5 maand zijn ze volledig gemetamorfoseerd. Metamorfose tot pad gebeurt soms pas het volgende jaar, juvenielen 2 – 4 cm (kunnen zeer groot worden, soms 18 cm!).

Volwassen leeftijd: geslachtsrijp na 2 jaar. Kan 10 jaar oud worden.

Beheer: visvrij houden van voortplantingspoelen, ook wilde eend, andere kikkers, salamanders en grote waterinsecten prederen eieren. pH houden rond 6 – 6,2, verzuring en eutrofiëring (bladval, afspoeling nutriënten) tegengaan. Poelen kan men verarmen door het schonen of laten droogvallen (risico sterfte overwinterende larven). Te intensief schonen en droogleggen van poelen, veedrinkpoelen of vijvers kan ook nefast zijn. De larven lijden onder parasitaire rond- en platwormen. Losse graafbare bodem. Volwassen padden worden gepredeerd door nachtactieve vogels zoals uilen. Landhabitat openhouden en bodem openmaken, bv door grasmatten te scheuren, zandige stroken aanleggen in heischraal grasland, aardappel-, wildakkers (losse aarde en aantrekken bodemvertebraten) aanleggen als landhabitat.

Weetje: de padden danken hun naam aan de naar knoflook ruikende secretie die ze bij gevaar afscheiden via de huid.

© Marek Szczepaniak

© Dierpark Bijloer

Kemphaan (*Philomachus pugnax*)

Classificatie: vogel, snipachtigev

Statuut: Soortenbesluit categorie 2, ernstig bedreigd (IUCN), regionaal uitgestorven

Lengte: mannetje 30 cm, vrouwtje 24 cm

Verenkleed mannetje: iedere combinatie van zwart, wit, roodbruin en bruineel met vlekken en strepen mogelijk. Kleurrijke kraag die gewoonlijk verschilt van de oorpluimen. Dikke hals, donkere vleugels, donker centrum van de stuit. Snavel rood, geel, bruin of zwartachtig. Poten groen, geel, oranje of vleeskleurig.

Verenkleed vrouwtje: licht of donkerbruin met fazantachtige vlekken op de rug, oranje poten. Licht omlaag geboden snavel.

Verenkleed juveniel: kleiner met dunnere hals.

Geluid: toe-ie, hoewel eerder zwijgzaam

Verspreidingsgebied: broedvogel in noorden Europa, overwintert in zuidelijke helft Afrika en langs enkele warme kustgebieden rond de evenaar en Zuid-Australië. Doortrekker in grote aantallen.

Leefgebied: moerassen, drassige gronden, vochtige weilanden en in winter ondiepe oevers van zoet en zout water

Voeding: insecten en vertebraten, vooral vliegen en kevers, kreeftachtigen, wormen, slakjes.

Levenswijze: vrouwtjes kiezen tijdens de balts een mannetje voor de paring, daarbij bezoeken ze vaak meerdere lekken. Vrouwtjes broeden dicht op elkaar en verlaten jongen vlak voor het uitvliegen.

Voortplanting: mannetjes komen bij elkaar op een baltsplaats of lek om schijngvechten te houden

Ontwikkeling: 4-tal eitjes mei-juni, bebroed door vrouwtje. Broedduur 20-23 dagen. Jongen zijn nestvlinders, vliegvlug na 25-28 dagen.

Nest: in spaarzaam beklede kuiltjes

Beheer: weidevogelbeheer, vernatting met hoge voorjaarspeilen, openheid, lichte bemesting met ruige mest en zeer laat maaien na 1 juli, predatorcontrole.

© Rainer Dierck

© P. H. H. H.

Nachtswaluw (*Caprimulgus europaeus*)

Classificatie: vogels – nachtzwaluwen

Statuut: Soortenbesluit categorie 2, bijna in gevaar (IUCN), regionaal kwetsbaar

Lengte: 24 – 28 cm

Vachtkleur: grijs en donkerbruine gestreepte bovenkant met bij mannetjes witte vlekjes (geel bij juvenielen) op de handpennen en uiteinden van de staartveren. Zeer korte zwarte snavel en roodbruine poten.

Geluid: minutenlang trillend geluid dat doet denken aan krekelsang, zweepgeluid door vleugels tegen elkaar te slaan.

Verspreidingsgebied: zomergast in bijna heel Europa, overwintert vnl. aan de Afrikaanse oostkust.

Leefgebied: hogere zandgronden, heide- en zandgebieden en open dennenbossen.

Voeding: grote insecten zoals vlinders, libellen, kevers, vliegen.

Levenswijze: schemeractieve trekvogel die laat in het broedseizoen (mei) toekomt, zeer wendbare vlucht en soms biddend in de lucht. Trekt al weg vanaf juli.

Voortplanting: vrouwtje broedt van mei tot augustus, 1-2 broedsels per jaar. Wanneer het vrouwtje een 2de nest begint, neemt het mannetje het eerste over.

Ontwikkeling: broedduur van 17-21 dagen, jongen na 30-35 dagen zelfstandig.

Nest: 1-2 eieren, wit met grijsbruine spikkels, op kale grond, meestal onder boom of struiken.

Beheer: bomen (voorkeur Corsicaanse den) waar zich insecten ophouden in combinatie met open zandige ruimten die warmte capteren en insecten aantrekken. Verbossing en vergrassing tegengaan bv. door licht begrazing. Rust tijdens de nacht.

Weetje: wist je dat de nachtzwaluw ook wel eens geitenmelker genoemd wordt? Dit komt uit de letterlijke vertaling van het Latijnse *Caprimulgus*.

Invasieve exoot

Chinese woldhandkrab (*Eriocheir sinensis*)

Status ISEIA: zorgwekkende invasieve exoot voor EU

Oorsprong: Azië

Beschrijving: Middelgrote krab met behaarde scharen. Komt voor in rivieren, estuaria en kustwateren zowel langs de kust als in brakke en zoete wateren. Olijf-bruin pantser van 7-8 cm en vrij lange poten. Trekken er 's nachts op uit.

Ecologische impact: graven in oevers, prederen op allerlei inheemse soorten gaande van algen, wormen, schelpdieren tot kleine vissen. Daarnaast veroorzaakt ze ook schade aan riviervisserij, visnetten en -finken.

Hoe bestrijden: VMM gebruikt sinds 2018 een nieuw type krabbensleuf die efficiënt blijkt.

Wil je weten hoeveel bos wij samen planten in Vlaanderen?
Wil je zelf een bos planten en berekenen hoeveel subsidies je daarvoor kan krijgen?

Surf snel naar **Bosteller.be**

Heb jij recent een bos geplant? Laat het ons weten!

Zo werken we samen aan meer bos voor Vlaanderen!

AGENTSCHAP NATUUR & BOS
INSTITUUT NATUUR- EN BOSONDERZOEK
DEPARTEMENT OMGEVING
VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ
SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER
OVAM
inverde
DE BOSGROEPEN
BOS+
Landelijk Vlaanderen
natuurpunt
VVSG
VERENIGING VLAAMSE PROVINCIES

Vlaanderen is natuur

Vla. Milieu - Vlaamse Milieufederatie - Agentschap Natuur & Bos - November 2017, 1000 Brussel

Voor duurzame landbouw

AGRILAND
Pastoorlaan 23
1300 Waver
Volg ons op

Laten we samen meerwaarde creëren
op uw landbouwgronden
+32 (0) 10 232 904

Werking van watersystemen

Auteur: Jan Staes en Dirk Vrebos (UAntwerpen, Dep. Biologie)

© Jan Staes en Dirk Vrebos

Water is van onschatbaar belang voor de werking van onze samenleving. Maar door haar hoge bevolkingsdichtheid heeft Vlaanderen een van de laagste waterbeschikbaarheden per inwoner in Europa (1.100 à 1.700 m³ per persoon). Het veranderend klimaat, economische ontwikkelingen en een toenemende bevolking zetten deze beperkte watervoorraden steeds verder onder druk. Dit maakt dat het duurzaam beheer en de aanvulling van deze beperkte voorraden van groot belang is. Vlaanderen is immers voor een belangrijk deel van zijn watervoorziening afhankelijk van grondwaterwinningen.

Historisch gezien genoot Vlaanderen van een eerder nat en wisselvallig klimaat. Komende van een situatie waarbij er véél neerslagoverschot is en weinig wateronttrekkingen, was Vlaanderen een nat gebied. Ingrepen in het landschap hebben er echter voor gezorgd dat de neerslag vlugger wordt afgevoerd naar waterlopen en minder tijd krijgt om te infiltreren en het grondwater aan te vullen. Nattere gebieden zijn doorheen de eeuwen steeds sterker ontwaterd door het aanleggen van grachten en dijken om deze zo beschikbaar te maken voor landbouw en bebouwing.

Maar het klimaat verandert,
en dus ook de weerpatronen.

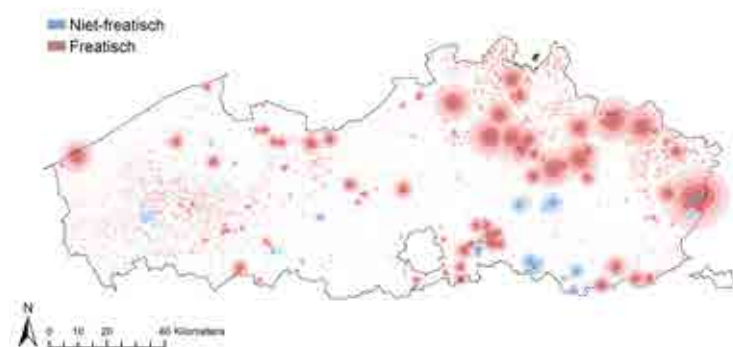
Maar het klimaat verandert, en dus ook de weerpatronen. We zien veel meer extreem droge en natte perioden en daar zullen we ook ons waterbeheer aan moeten aanpassen. We ondervinden nu reeds dat we te maken hebben met langere perioden van zowel extreem nat als extreem droog weer. De ontwikkeling in de richting van drogere en warmere zomers in combinatie met veranderingen in de neerslaghoeveelheid

zal een bijzonder negatieve invloed hebben op de kwaliteit en beschikbaarheid van het grond- en oppervlaktewater. De oorsprong van deze watergerelateerde problemen zijn complex en vaak afhankelijk van een veelheid aan factoren. Een deel van de oorzaak is terug te vinden in hoe “de mens” ruimte inneemt en gebruikt. Ondanks een ingezette transitie naar verduurzaming van de ruimte in Vlaanderen, zien we in de huidige planingspraktijk nog té weinig aandacht voor grondwateraanvulling. Hierdoor wordt neerslag sneller afgevoerd en het oppervlakkige grondwater gedraineerd.

Door dit menselijk ingrijpen hebben onze landschappen dus een verminderd vermogen om water te infiltreren en bufferen, wat resulteert in verhoogde piekdebieten, verminderde aanvullingspercentages en landschappen die steeds kwetsbaarder worden voor droogte en overstromingen. Naast een verminderde aanvulling, observeren we de laatste 10 jaar een toename aan grondwaterwinningen in de provincies Antwerpen (+20 %) en Limburg (+7 %). Dit heeft er toe geleid dat op veel plaatsen in Vlaanderen de freatische grondwaterstanden gedaald zijn.

Figuur 1: Winningsdruk: jaarlijk opgepompt ten opzichte van grondwateraanvulling (%)

Figuur 2: Beeld van de freatische (rode cirkels) en niet-freatische (blauw) winningen. De cirkels visualiseren de invloedssfeer van de winningen. Ze tonen de oppervlakte aan infiltratie die nodig is om de winning te compenseren (respectievelijk 100 %, 75%, 50%, 25%, 5% van 250 mm aanvulling per vierkante meter).

Bijkomend werden ook **grachten** en **micro-depressies** in kaart gebracht. De top-laag van een bodem is niet altijd even goed doorlaatbaar. Op lokaal niveau analyseerden we afstromingspatronen die ontstaan bij hevige regenval. We identificeerden waar water zich verzamelt op het niveau van een perceel. Vaak zijn dat de grachten, maar ook

gewoonweg minder ruimte voor water in de bodem. Daarnaast zorgen de steeds grotere en zwaardere machines voor een bodemverdichting in de ondergrond. Men drukt de bodem samen tot een halve meter diep en vervolgens maakt men het bovenste laagje terug los met de ploeg. Dergelijke bodems laten het water dus wel oppervlakkig door,

teeltlaag verzadigt met water omdat het niet snel genoeg kan doordringen naar diepere bodemlagen. Na intense of aanhoudende neerslag zien we dan ook dat het water zich opstapelt en veel micro-depressies echte modderplassen worden. Door deze zones toch telkens weer te bewerken, maken we deze bodemcompactie echter steeds erger. Men ziet dan vaak ook dat eigenaars of

vaak **micro-depressies** waar zich plassen vormen. Als we dat afstromingswater kunnen vasthouden, kunnen we enorme infiltratiewinsten boeken. In de praktijk wateren deze meestal af naar **grachten** die het water dat normaal jaren onderweg zou zijn naar de waterlopen in slechts enkele dagen afvoert.

Als we dat afstromingswater kunnen vasthouden, kunnen we enorme infiltratiewinsten boeken.

De intensieve bodembewerking van de laatste decennia heeft het gehalte aan organische stof in de bodem doen afnemen. Bodems hebben steeds minder humus en dus ook minder bodemleven en macro-poriën. Het water kan daardoor niet enkel minder snel infiltreren, maar er is ook

maar ondergronds is er een barrière waar het water slechts langzaam kan doorsijpelen. Het is ook dé verklaring voor de modder

en de plassen op de velden tijdens natte perioden. Maar al te vaak wijt men dat aan een gebrekkig onderhoud van waterlopen of het minder ruimen van grachten. De échte oorzaak ligt echter op het perceel zelf. De

pachters deze natte zones via greppeltjes oppervlakkig proberen te ontwateren. Zo verliezen we niet enkel grondwateraanvulling door ondergrondse verharding, maar genereren we ook afstroming die bijdraagt aan de overstromingsproblematiek. Maar de grootste reden om dit aan te pakken is toch ook voor de landbouwer zelf. De gewassen hebben het érg moeilijk op dergelijke locaties. Met steeds zwaardere zomeronweren, zal ook dan het water zich opstapelen, met natschade tot gevolg. Aan de hoogte van de maïs konden we dit jaar observeren waar bodemcompactie zorgt voor natschade. Op die plaatsen waar het water zich verzamelt, zouden we dit niet langer mogen afvoeren. Het idee dat grachten dit water alsnog infiltreren is een mythe. De grachten houden het water immers niet op, maar voeren het zeer snel af. We zouden vooral lokaal infiltratiezones moeten aanleggen waarbij we die gecompacteerd laag doorbreken en de bodem tot op grote diepte goed doorlaatbaar maken door toevoeging van organisch materiaal. Idealiter voorzien we op die voormalig natte hoeken van percelen ook landschapselementen zoals een wilgenbosje of een struweel. Op die manier onderhoudt de vegetatie de bodemdoorlaatbaarheid en is er naast grondwateraanvulling ook een ecologische functie.

Vlaamse slow travel pionier creëert nieuw verdienmodel voor domeineigenaars.

Auteur: Jurgen Tack

Het is geen nieuws dat de landbouwsector, historische landgoederen en kasteeldomeinen het private belang overstijgen. Landbouw als primaire sector en landgoederen door hun historische natuur- en erfgoed pracht kennen een grote maatschappelijk meerwaarde. Het is dus in ieders belang om ze te bewaren en te versterken. Innovatieve businessmodellen kunnen een oplossing bieden

om te vermijden dat gronden verkocht worden om het onderhoud aan de gebouwen te financieren of om het einde van het zoveelste landbouwbedrijf door een steeds sterkere druk op landbouwinkomsten tegen te gaan. Nieuwe verdienmodellen die naar een evenwicht werken tussen economische, ecologische en maatschappelijke doelstellingen, kosten en baten.

Het concept van Slow Cabins is een van die nieuwe verdienmodellen. Als Europese slow travel pionier brengt Slow Cabins® haar gasten naar bijzondere, geheime, plekken in het groen. Slow Cabins laat hen kennismaken met een nieuwe manier van reizen en vrijetijdsbesteding: anders, trager en beter. Om dit te realiseren werkt Slow Cabins zeer nauw samen met landbouwers en domeineigenaars. Wij waren te gast op een zo'n geheime, idyllische plek in Vlaanderen en spraken er met initiatiefnemer Xavier Leclair en zijn collega Siemon Vermetten.

JT: Wat is Slow Cabins?

SC: Al meer dan 4 jaar lang ontwerpt en verhuurt Slow Cabins zelfvoorzienende houten eco-design cabins. Dat zijn kleine houten eco-huisjes met een minimale impact op de natuur. Kleine huisjes wil zeggen dat ze minder dan 40 m² groot zijn. Deze huisjes zijn volledig onafhankelijk van water en elektriciteit. Zelfvoorzienende verblijven zijn uniek. Je krijgt niet alleen een betere voeling met de basiselementen van het leven maar ook meer respect voor de eindigheid van natuurlijke grondstoffen en je impact op de omgeving. Je leert het trage ritme van de natuur kennen en wordt uitgenodigd om er helemaal in op te gaan.

Bij aankomst start je bij ons letterlijk met een opgeladen batterij, verkregen door autonome energieopwekking. Daarnaast beschik je ook over een aanzienlijk waterreservoir met gefilterd regenwater. Hiermee kan je bij normaal gebruik enkele dagen volledig zelfvoorzienend en 'zero impact' leven (zelfs tijdens de wintermaanden). Tijdens een zelfvoorzienend verblijf is een bewuste omgang met energie en water noodzakelijk.

Onze huisjes worden geplaatst op bijzondere plekken in het groen. Je vindt onze cabins evenwel niet in kwetsbare natuur. We willen immers een minimale impact hebben op bodem en omgeving. We gaan dus op zoek naar plekken in het groen met een groot natuurgevoel. Daarvoor werken we samen met landbouwers en met kasteleigenaars die heel wat open ruimte ter hunner beschikking hebben en op zoek zijn naar een extra bestemming voor hun gronden of een extra aanvulling op hun landbouwactiviteiten. Op deze gronden realiseren wij dan nieuwe inkomstenstromen voor de locatie partner door middel van een laag dynamische vorm van verblijfsrecreatie.

We streven hierbij naar een netto groene meerwaarde waarbij meer gasten leiden tot meer natuur in plaats van andersom. Zo planten we voor elke boeking een boom en investeren we, in samenwerking met onze locatie partners, in lokale landschapsverrijking die de natuur en biodiversiteit ten goede komen.

Bij ons concept zijn bestemmingswijzigingen uit den boze. Concreet wil dat zeggen dat wanneer we op landbouwgebied actief zijn, we dat doen op afgelegen gronden die extensief beheerd worden (bv. hooi- en grasland). We maken tijdelijk gebruik van een plek en kunnen onze cabins steeds verwijderen. Hierdoor dient de bestemming niet te worden gewijzigd. Er is sprake van een medegebruik van toeristische activiteiten zonder het hoofdgebruik te verstoren.

JT: Hier is sprake van een nieuw business concept in het buitengebied. In hoeverre bestaat hier interesse voor?

SC: Deze vraag kan op vele manieren beantwoord worden. Langs de ene kant heb je de interesse van de consument, langs de andere kant de interesse van de partners en landeigenaars. Ook merken steeds meer interesse vanuit de gemeentebesturen zelf.

Een belangrijk vertrekpunt in onze filosofie, naast enkele belangrijke maatschappelijke trends, is de spreiding van het toerisme. Het beleid wil inzetten op een actievere spreiding van Toerisme in België. Om te vermijden dat mensen altijd naar de zee, naar de Ardennen of naar de kunststeden gaan. Vlaanderen, en meer bepaald België, heeft heel wat meer te bieden dan deze klassieke, toeristische hotspots.

Dat brengt ons meteen ook bij de consumentenzijde: consumenten zijn de afgelopen jaren steeds meer het slachtoffer geworden van een steeds drukkere, steeds intensievere en hyper geconnecteerde maatschappij. Ze hebben steeds minder toegang tot open en groene ruimte en verliezen hun verbinding met de natuur. Daardoor hebben ze te kampen met burn outs en stress. Door hen terug in contact te brengen met het

groen creëren we een positief effect op hun gezondheid, weerbaarheid en krijgen ze opnieuw waardering voor aan natuur gebonden waarden.

Heel wat landbouwers krijgen steeds minder voor de voeding die ze produceren. Ze krijgen ook steeds minder makkelijk nieuwe grond in handen omdat de grondprijzen blijven stijgen. Daardoor ontstaat er een

steeds grotere druk op de werkzaamheden van de landbouwer. Zij zijn dan ook op zoek naar verbredende initiatieven. Dat is ook het geval bij kasteel-eigenaars die moeten instaan voor het onderhoud van hun gebouwen en hun gronden. Ook zij zijn op zoek naar nieuwe inkomstenstromen zonder van hun domein een openbaar park te maken of het stukje per stukje van de hand te doen.

Het plaatsen van cabins op bijzondere plekken in het groen geeft een antwoord op vele van deze verzuchtingen. Enerzijds wordt er een nieuwe vorm van laag dynamisch 'slow' toerisme ontwikkeld dat mensen naar plekken brengt waarvan ze zelf het bestaan niet vermoeden of gemeentes waarvan ze nooit hadden gehoord (*slow destinations*). Anderzijds worden voor landeigenaars nieuwe inkomstenstromen aangeboord terwijl we daarbij zeer respectvol naar het Vlaamse natuurschoon blijven, aangezien we niet actief zijn in Natura 2000 of in kwetsbare natuur.

JT: Een andere trend in woningen zijn tiny houses. Is er een link tussen tiny houses en slow cabins?

SC: Een Slow cabin is geen tiny house. Tiny houses zijn een antwoord op het nakend woonprobleem en is een beweging tegen een vervuulende consumptiemaatschappij (ontspullen, consuminderen en wonen op een kleinere oppervlakte). Terwijl Slow cabins een antwoord biedt op de groeiende druk op jonge professionals, de nood aan onthaasting en de verminderende toegang tot open ruimte door middel van kortverblijven in de natuur. Een andere wijze van op een plek verblijven geïnspireerd op de Scandinavische log cabins die op bijzondere

plekken in de natuur staan voor mensen die aan het trekken zijn. Het is een andere manier om eropuit te trekken en de natuur te beleven.

Slow cabins zijn ook transporteerbaar en zijn volledig zelfvoorzienend. Ze worden bovendien gecombineerd met natuurofbouw en landschapsverrijking. Beide concepten zijn wel onderdeel van een bredere bewustwordingsbeweging (de *Slow Movement*) waarbij mensen op zoek gaan naar innovatieve en duurzame oplossingen voor hedendaagse problemen.

Slow Cabins is gegroeid vanuit een academisch onderzoek door Wageningen Universiteit en de Universiteit van Luzern. Vele actuele trends werden daarbij meegenomen en in het concept verwerkt.

JT: Jullie richten zich in de eerste plaats op toerisme. Wat mag ik me daarbij voorstellen: weekendverblijf, weekverblijf, langer?

SC: Het gaat om kortverblijven: twee nachten in de week of het weekend. Mensen komen in de eerste plaats voor twee nachten al kan het in de praktijk ook voor een langere periode. Waarom twee nachten? Omdat onderzoek stelt dat je al na 48 uur van de volle voordelen geniet van het zich terug te trekken in de natuur.

We hebben twee types cabins in verschillende modellen: enerzijds de time for 2 cabins voor 2 personen, anderzijds de time for family cabins, ingericht voor 4 personen. Daar kan nog wel een kleine peuter bij maar op dit moment kunnen we families met 3 kinderen of meer niet accommoderen. In de toekomst is het wel de bedoeling om verder

te differentiëren. Daarbij denken we ook aan bedrijven die op een andere manier willen vergaderen: slow meetings.

JT: Als ik maximaal wil genieten, hoe ziet mijn dag er dan uit? Maak ik zelf mijn ontbijt? Kook ik zelf? Of doen jullie dat voor mij?

SC: Voor eten, drinken en activiteiten tijdens een verblijf doet Slow Cabins beroep op de locatie partners om het hele concept lokaal te integreren, helemaal in lijn met de korte keten filosofie. Andere spelers op de toeristische markt hebben vaak een eigen restaurant en/of cafetaria. Wij gaan op zoek naar de hoevewinkels die de beste streekproducten verkopen, restaurants in de buurt die authentiek zijn gebleven en werken met verse seizoensgebonden producten bij de bereiding van hun maaltijden. Daar gaan we onze gasten heen sturen zodat ze maximaal van die lokale producten kunnen genieten. Het zijn ook onze locatie partners die fietsen verhuren, ontbijten maken of slow experiences gaan aanbieden. Dat kunnen rondleidingen zijn, koeienmelkworkshops en nog zoveel meer. Dat alles wordt steeds lokaal uitgewerkt. Zo bereiden de lokale gravinnen op 2 van de kasteeldomeinen waar we mee samenwerken de ontbijten van onze gasten. Wanneer mensen bij ons boeken weten ze

op voorhand niet waar ze heen gaan. Ze boeken bij ons vanuit het vertrouwen dat ze op een bijzondere plek terecht komen. 2 weken voor ze vertrekken krijgen ze van ons een informatiebrochure toegestuurd met alle informatie: waar ze heen gaan, bij wie ze gaan verblijven, hoe ze er geraken, wat er te doen is in de omgeving en waar ze de lekkerste producten kunnen vinden. Ze kunnen ook koken in de cabins die zijn voorzien van een uitgeruste keuken. Er is ook een houtbarbecue waarmee ze zelf aan de slag kunnen gaan met slow cooking en dan nog het liefst met een biefstuk van de koeien van een van de lokale partners.

JT: Jullie spelen in op de aantrekkingskracht van het verrassingseffect. Klanten gaan naar een niet gekende idyllische plek. Toch had ik graag enkele voorbeelden gekregen van wat dergelijke plekken zijn.

SC: Momenteel zijn we actief in 3 regio's: Haspengouw, de Vlaamse Ardennen en de Voorkempen. In elk van deze regio's hebben we de mooiste plekjes uitgekozen. Het is een verrassing concept: onbekend is onbemind. Daar vinden we bovendien ook minder volk, een onderdeel van de slow travel filosofie.

JT: Beperkt Slow Cabins zich tot Vlaanderen?

SC: We willen het concept verder uitrollen over Europa. We zijn intussen ook actief in Nederland en Ierland en denken aan uitbreiding naar tal van andere landen. In Nederland zal een 8.000 ha groot domein onze eerste locatie zijn.

We zien ook soortgelijke initiatieven die opstarten in bv. Duitsland en Groot-Brittannië. Er is dus een duidelijke vraag voor deze vorm van toerisme. In een ideaal scenario kunnen we mensen van het ene landgoed naar het andere laten doortrekken.

JT: Jullie zijn nog wel op zoek naar bijkomende idyllische plekken?

SC: : Inderdaad. Daarom zijn we op zoek naar landbouwers en domeineigenaars met interesse in toerisme en een aantal bijzondere percelen met groot natuurgevoel die graag nieuwe inkomstenstromen willen aanboren. Hoe betrokken een locatie partner wil worden met het concept heeft hij/zij volledig zelf in de hand. Wij kunnen de partner bijna 100 % ontzorgen of we kunnen de krachten bundelen. In Vlaanderen werken we samen met private eigenaars, Kempens Landschap en met Toerisme Vlaanderen. Op deze wijze konden we reeds enkele kasteeldomeinen toevoegen aan onze bestemmingen.

Gezocht

Landeigenaren met bijzondere domeinen in gemeenten waar voldoende draagvlak is om het concept te van Slow Cabins te realiseren, waar de wil is om aan toeristische verbreding te doen en waar een groot natuurgevoel aanwezig is, kunnen contact opnemen met Landelijk Vlaanderen (info@landelijk.vlaanderen) . Wij brengen u in contact met Slow Cabins en begeleiden u vanuit de invalshoek van de private eigenaar bij het mogelijk realiseren van een laag dynamisch toeristisch project.

Bij voorkeur worden er 6 tot 8 cabins gerealiseerd.

Unieke locaties of domeinen dienen aan volgende voorwaarden te voldoen:

- op minder dan 2 uur reisafstand van de grootsteden in de Benelux
- die privacy, lichtinval en rust garanderen
- een sterk natuurgevoel uitstralen zonder (visuele/geluid) pollutie noch kwetsbare natuur
- met goede bereikbaarheid voor ons technisch team
- liefst op bestemming park, landbouw (indien er landbouwactiviteit is) of recreatiegrond

De eigenaars kunnen maximaal ontzorgd worden (vergunning, plaatsing, onderhoud, exploitatie, etc. worden door Slow Cabins uitgevoerd) maar kunnen ook zeer nauw betrokken worden.

JT: Wat is de meerwaarde voor de landgoedeigenaar?

SC: : Het laagdynamisch karakter van Slow Cabins zorgt ervoor dat de privacy van de eigenaar maximaal gegarandeerd wordt. Het vermijden van overlast is daarbij cruciaal bij de realisatie van ons concept. We zien daarbij wel een nieuwe generatie aan eigenaars die bereid zijn een zekere openstelling te realiseren en nauwer betrokken willen worden bij het concept. Vanuit die nieuwe generaties is er ook een vraag naar nieuwe verdienmodellen en evolueert ontzorging van de partner zeer snel naar verweving van de activiteiten waarbij $1 + 1 = 3$ wordt.

HAAL MEER UIT JE LANDGOED

- 100% ZELFVOORZIENENDE CABINS
- PREMIUM EN DISCRETE BELEVING VAN HET ERFGOED
- AANTREKKELIJKE LEASE
- MAATWERK IN DE HOSPITALITY, VAN PARTNERSCHAP TOT VOLLEDIGE ONTZORGING

SLOW CABINS

GET IN TOUCH: HOST@SLOWCABINS.COM • +32 (0) 302 42 30

Natuur

Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2021

Auteur: Jurgen Tack

De Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu ontstond 21 jaar geleden. Deze prijs ter waarde van € 25.000 is de grootste erkenning in ons land op het gebied van privaat duurzaam milieubeheer. Ze belooft elk jaar een eigenaar of privébeheerder die zich bezighoudt met de inrichting of het ecologisch beheer van een in België gelegen domein.

Een jury van onafhankelijke milieuexperts, landeigenaren en journalisten, beoordeelt ieder jaar op vastgelegde criteria de projecten die worden ingediend door private landeigenaren. Deze nationale prijs wordt afwisselend uitgereikt door de Fondation Wallonne pour la Conservation des Habitats en door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen.

In oktober reikte de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen de Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu opnieuw uit. Dit met het oog op de beloning van een nieuw duurzaam milieuproject in Vlaanderen of Brussel.

Voor elke inzending werden volgende criteria beoordeeld:

- Concreet effect van de realisatie voor het natuurbehoud in België
- Inzet, inspanning en effectieve betrokkenheid van de indieners van het project bij de realisaties en uitvoering
- Waarborgen inzake het blijvend karakter van de realisatie
- Originaliteit en standvastige methodologie van het concept en de uitvoering ervan
- Veelzijdigheid van het project o.a. op het vlak van ecologie, economie, educatie, socio-culturele inzet
- Voorbeeldfunctie van de realisatie

Voor deze editie werden 6 kandidaturen ontvangen. Hieronder geven we een korte beschrijving van elk van de domeinen.

1. Landgoed De Zeshonderd

Familie van Puijenbroek, Arendonk

Dit familiale landgoed is eigendom van de familie van Puijenbroek. Er zijn voor meer dan 20 ha aan beheerovereenkomsten (15,30 ha grasbeheer, 3,37 ha houtkant en 2,30 ha faunamengsel). Het landgoed telt 7 km grasstroken, 3 km lanen en 5 km heggen en houtkanten. Het domein verkreeg reeds het Wildlife Estates Label, een label voor private natuurgebieden met duurzaam beheer. Het gebied grenst aan De Liereman dat beheert wordt door Natuurpunt. Daar waar Natuurpunt de keuze heeft gemaakt om natuur en andere activiteiten (bosbouw, landbouw) strikt te scheiden werd op het domein De Zeshonderd gekozen voor een multifunctionele aanpak met verwevenheid van landbouw, bosbouw en natuurbeheer. Het domein is een toonbeeld van multifunctioneel beheer en moet steeds opnieuw de strijd voeren om het belang van verwevenheid aan te tonen bij het behoud van biodiversiteit.

2. De Grote Neerheide

Georges van der Vennet, Lichtaart (Kasterlee)

Dit gebied grenst aan de Kamping Korte Heide, behorende tot dezelfde eigenaar. Dit domein participeerde reeds eerder (editie 2019). Er werd toen door de jury gevraagd naar bijkomende realisaties. Intussen is er een natuurinrichtingsplan opgemaakt waarbij het vengebied wordt vrijgemaakt van bomen. Daarbij wordt een verbinding gecreeerd tussen Snepkensvijver en het Olens broek.

Kleine verlande moerasgebieden zullen opnieuw open worden gemaakt en met elkaar verbonden worden door corridors. Ook een beek zal moeten verlegd worden. Via een hermeanderingsproject zal het water afgeleid worden naar de Nete. Ook werd een oplossing gevonden voor het ernaast gelegen campinggebied. Het toekomstige beheer zal gericht zijn op heikikker, nachtzwaluw, witsnuitlibel, blauwborst en torenvalk. In het gebied wordt goed samengewerkt met het regionaal landschap, de bosgroep en Natuur en Bos. Op papier werd heel wat vooruitgang geboekt ten opzichte van de vorige deelname. Op het terrein dient de realisatie evenwel nog gestart worden.

3. Domein Krabbels

Gaëtan en Thibaut van de Werve d'Immerseel, Zandhoven

Dit domein participeerde reeds eerder in 2015. De jury gaf toen een aantal aanbevelingen voor de inrichting van het vijvercomplex. Deze werden nauwgezet uitgevoerd en vandaag zien we een type 4 natuurgebied dat 2 koppels roerdomp huisvest. Het domein heeft 5 vijvers ingericht in functie van roerdomp. De 5 vijvers omvatten in totaal 25,19 ha open water en moerasvegetaties waarvan 10,89 ha rietvegetatie is. De vijvers sluiten nauw op elkaar aan in een vrijwel open geheel. De eigenaar had voor indiening van dit project reeds aandacht voor de connectiviteit tussen de vijvers in functie van vogelsoorten uit moerasgebieden. In totaal werden 1.350 lopende meters dijk hersteld. Een tweede belangrijke maatregel is de inrichting van rietvegetaties met voldoende structuur om de broed en foerageermogelijkheden van de roerdomp te verbeteren. Belangrijk daarbij is de aanleg van watergangen. In totaal werden 900 m watergangen gegraven.

De Molenbeek vormt de centrale as van het domein en voedt de verschillende vijvers dankzij de aanwezigheid van een stuw. Deze stuw vormde evenwel een vismigratieknelpunt dat intussen verholpen werd door de aanleg van een vistrap in de bedding. Domein Krabbels heeft diverse belangen op elkaar afgestemd en heeft een evenwicht gevonden tussen de doelstellingen van de natuursector en deze van private eigenaars.

4. Kasteelhoeve Wange

Philip Van Kelst, Wange

Op de Kasteelhoeve hebben dhr. en mevr. Van Kelst duurzaamheid doorvertaald op 4 niveaus: (1) doordachte keuzes op vlak van duurzame technieken met de bouw van een eigen afvalwaterzuiveringsinstallatie, waterrecuperatie, verwarming op biomassa, het gebruik van hoge-rendementsisolatie, de aanwezigheid van zonnepanelen en het gebruik van poetsproducten met een groen label; (2) productie en bereiding van voedsel is bio, lokaal en circulair; (3) het ontwikkelen van geïntegreerd natuurbeheer en natuur-inclusieve landbouw: in samenwerking met Natuurpunt, Uilenwerkgroep, Regionaal Landschap Zuid-Hageland, Natuur en Bos, VLM, VMM en Viva Concept werden 2,5 ha struiken en bomen in de vorm van bossen, houtkanten, heggen en korte omloophout aangeplant, meer dan 3 km meidoornhaag als natuurlijke afrastering van de paardenweides

werd aangeplant, plaatsen van nestkasten voor verschillende uilensoorten en een hermeandering van de Kleine Gete is samenwerking met de VMM. Bij de natuurontwikkeling wordt gestreefd naar een balans tussen de paarden, het landschap en de natuur. Voor de paarden wordt daarbij een habitat gecreëerd dat nauw aansluit bij hun origineel habitat inclusief de aanplant van 6.150 struiken en bomen als voedselbos voor de paarden. Ook is er aandacht voor het herstel van een hoogstamboomgaard, agroforestry en het omzetten van productiebos naar natuurbos; (4) partnerships: er wordt nauw samengewerkt met lokale boeren, natuurorganisaties en plaatselijke verenigingen (onderhoud van de groentetuin, sociale tewerkstelling). De Kasteelhoeve noemt zichzelf een duurzaam toeristisch bedrijf waar groepen, al dan niet onder begeleiding, op zoek gaan naar kennis en samenwerking. De kasteelhoeve verkreeg hiervoor al meerdere prijzen als duurzame onderneming.

De jury apprecieerde in het bijzonder de opbouw van een natuurparel vanuit het niets waarbij alle elementen van duurzaamheid: ecologie, economie en sociale aspecten ten volle een plaats kregen bij de ontwikkeling van het domein.

Iemand betreedt jouw eigendom voor monitoren? Weet dat enkel ambtenaren in het kader van uitvoering van een decreet private eigendom mogen betreden. Derden moeten de uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar hebben!

5. Bos

Jan De Corte, Lede

Een bosgebied van 35 ha waar de eigenaar een bosbeheerplan ontwikkelde met begeleiding door de lokale bosgroep. Binnen het bosbeheerplan is ook aandacht voor natuurinrichting. Zo worden verschillende vennen aangelegd zowel aan de rand als in het bos. De eigenaar is daarbij de enige beheerder. Hij erfde gronden over van zijn ouders en grootouders en kocht systematisch bijkomende gronden op. De man is een gepassioneerd bosbouwer die meer oog heeft voor de natuurlijke ontwikkeling van zijn bos dan voor de louter economische bosbouw. Hierdoor creëerde hij een prachtig natuurlijk boshabitat.

6. Vijvergebied Rotselaar

Heikant, Familie Mulier, Rotselaar

Dit domein is een echt familiedomein: verschillende neven en nichten zijn samen eigenaar onder de vleugels van de grootouders. Samen staan ze ook in voor de ontwikkeling en het beheer van het domein. Taken worden onderling verdeeld en elk draagt bij binnen zijn of haar mogelijkheden. Vertrekkend vanuit een puur landbouwgebied is hier een natuur- en bosgebied gecreëerd met heide, gemengd loofbos en restanten naalddhout. Jarenlang werd geëxperimenteerd met beheertechnieken, telkens uitkijkend naar het resultaat. Hierdoor is een veelzijdige flora aanwezig waarover de familieleden zich nog steeds met evenveel enthousiasme en verbazing buigen over elke (nieuwe) soort die ze ontdekken.

OPROEP: aankoopgebieden voor private eigenaars

Met het oog op het realiseren van duizenden hectaren bijkomend bos werd door minister Demir een samenwerking opgezet met organisaties die bos een warm hart toedragen, waaronder Landelijk Vlaanderen en De Bosgroepen. Om te vermijden dat overheden, natuurorganisaties en private eigenaars elkaar gaan beconcurreren en de grondprijs voor geschikte percelen artificieel de hoogte injagen, werd afgesproken dat ook private eigenaars aankoopgebieden krijgen.

Private eigenaars die op korte termijn hun bosareaal willen uitbreiden, krijgen de kans om een aankoopgebied vast te leggen waarbinnen men gronden wil verwerven voor bebossing. Op basis hiervan maken we dan afspraken met de andere partners binnen het programmabureau bos, zodat je alvast van hun geen concurrentie hoeft te verwachten. Op die manier kan de overheid op een kostenefficiënte wijze nieuw bos in Vlaanderen realiseren.

Jouw persoonlijk aankoopgebied opstellen?

Stuur ons een mailtje: info@landelijk.vlaanderen.

Een van onze specialisten neemt dan contact met jou op.

Samenstelling van de jury

Rudi Debruyne (natuurfotograaf en natuurjournalist)
Jurgen Tack (voorzitter, wetenschappelijk directeur
 European Landowners' Organization)
Vincent Dierckx de Casterlé (boseigenaar)
Alan Phillips (industriële, natuureigenaar)
Bert Van Holen (verantwoordelijke relatiebeheer,
 Natuur en Bos, Vlaamse Overheid)

Ambtenaar van verdienste:

De jury verkoos ook een ambtenaar van verdienste, een ambtenaar die met hart en ziel het natuurbeleid in Vlaanderen ondersteunt met aandacht voor een bemiddelende en oplossingsgerichte werkwijze.

Jeroen Nachtergaele, Afdelingshoofd Adviezen, Vergunningen, Erkenningen en Subsidies (AVES) bij het Agentschap Natuur en Bos.

AVES heeft een duidelijke ambitie: dé compagnon zijn voor alle adviezen en vergunningen die Natuur en Bos verleent. De collega's van AVES bouwen noodzakelijke voorzorgsmaatregelen in in een project, plan of programma. Ze doen dat op zo'n manier dat de intenties van de initiatiefnemer van het project overeind blijven zonder de natuur betekenisvol te schaden. AVES doet meer dan voorwaarden opleggen. Met subsidies dragen ze ook actief bij aan meer en betere natuur in Vlaanderen. Subsidies voor bebossing, herbebossing en ecologische bosfunctie maar eveneens subsidies voor de aankoop en het beheer van natuurterreinen. Ook voor projecten hanteren ze die aanpak met onder andere de Investeringsubsidies Natuur, Projectoproep Harmonisch Parken Groenbeheer en Projectoproep aankoop van gronden voor bebossing met middelen uit het bossencompensatiefonds. Ze volgen de uitvoering van gesubsidieerde projecten op met als doel de subsidies correct en tijdig uit te betalen. Concreet: met enkele tientallen miljoenen euro's per jaar ondersteunen ze resoluut de natuur en al wie zich inzet voor de natuur in Vlaanderen.

Jeroen Nachtergaele heeft AVES gestuurd in een richting waarbij natuurregeling wordt ingezet in functie van duurzame realisaties. Hij brengt daarbij vaak tegenstrijdige meningen bij elkaar en vindt oplossing voor conflictsituaties op het terrein. Daarbij is private ontwikkeling van natuur geen taboe en worden eerlijke kansen gegeven aan allen die het natuurbehoud een warm hart toedragen.

Voorstel van de jury (unaniem):

Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2021 - winnaar:
 Kasteelhoeve Wange, in het bijzonder voor de aandacht die gegeven wordt aan elke pijler van duurzaamheid: ecologie, economie en sociale aspecten en voor de talrijke samenwerkingsverbanden die er vorm kregen

Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2021 – 2de prijs:
 Domein Krabbels, in het bijzonder voor de hoog kwalitatieve natuur die werd gerealiseerd, in nauwe samenwerking met het Regionaal Landschap De Voorkempen en Natuurpunt.

Nog steeds stijgende prijzen landbouwgrond

In 2020 kocht Natuur en Bos van de Vlaamse overheid 1.090 ha grond in Vlaanderen. Van die gronden heeft 33 % een landbouwbestemming. In Limburg loopt dat cijfer zelfs op tot 53 %. Parlementslid Coenegrachts: "We weten dat de druk op landbouwgrond al enkele jaren toeneemt. De vraag is of landbouwers nog steeds hun werkzaamheden mogen uitvoeren op de opgekochte gronden en in welke mate Natuur en Bos er een andere bestemming aan zal geven."

Eerdere cijfers toonden dat meer dan de helft van de nieuwe bebos-sing door Natuur en Bos op landbouwgrond gebeurde. "Grond waarop landbouwers kunnen werken wordt daardoor niet alleen schaarser, maar ook duurder. Naast de aankooprijzen van de grond, blijven ook de pachtrijzen toenemen", aldus Coenegrachts. Tussen 2000 en 2010 was er een stijging met ruim 16 % en volgens Statbel is de pacht prijs van betaalde gronden de laatste 20 jaar met 72 % gestegen, geeft hij mee.

N.v.d.r. De maximale pachtrijzen voor landbouwgronden blijven laag in vergelijking met de grondlasten en aankoopwaarde. Dankzij Landelijk Vlaanderen kennen de pachtrijzen echter een gestage toename.

Zie ook de landbouwbarometer op notaris.be

Bron: Belga – MV

Stikstofdebat in Nederland zorgt voor ophef

In Nederland lekten eerder dit jaar plannen uit om boeren te onteigenen om zo de stikstofuitstoot vlugger naar beneden te krijgen. Plan A zou de burgers in totaal € 30 miljard kosten aan onteigeningen en technische maatregelen. Plan B is met € 14 miljard de helft goedkoper en voorziet in de opkoop van de melkvee-, varkens- en pluimveestapel.

N.v.d.r. Ook Landelijk Vlaanderen hekelt het snelle grijpen naar aankoop als maatregelen, terwijl de grondeigenaars vaak niet de schuldige zijn, maar de middelen niet krijgen om hun grond te herbestemmen of de eigenlijke bestemming uit te voeren (zie verpachte gronden met groene bestemmingen).

Bron: NOS-LV

VAN DE PUT & CO
BANQUIERS PRIVÉS | PRIVAATBANKIERS

Beheer van dreven

In een parlementaire vraag van Mieke Schauvliege (Groen) aan minister Diependaele (Onroerend Erfgoed, N-VA) en minister Demir (Omgeving, N-VA) over het belang van het behoud van een dreef als geheel versus het laten staan van gezonde bomen stellen de ministers dat elk dossier anders is. Dreven hebben cultuurhistorische, ecologische, recreatieve en maatschappelijke waarden die altijd ten opzichte van elkaar dienen afgewogen te worden. Minister Diependaele (die ook antwoorde namens minister Demir) benadrukte daarbij ook het cultuurhistorisch belang van de gelijkjarigheid en homogeniteit in de aanplanting en het voorzien van een visie in een beheersplan. Het beheersplan moet daarbij rekening houden met diverse opties zoals veiligheidsingrepen.

Bron: www.vlaamsparlement.be

Raad van State vernietigt 2 erfgoedbesluiten

In 2017 werden 2 cultuurhistorische landschapsbeschermingen die quasi het ganse landelijke gebied in de Voerstreek omvatten opgemaakt. Eigenaars en landbouwers maakten zich zorgen over de bijkomende beschermingen die omwille van de linken met het natuurdecreet voor grote impact zorgden op graslanden en landbouwbedrijven. Daarop trokken een aantal eigenaars en landbouwers naar de Raad van State om de vernietiging van beide besluiten aan te vragen. Half september werd de vernietiging van beide besluiten uitgesproken. De Raad van State struikelde erover dat het erfgoedbesluit (met behoud van bestaande bossen en open landschappen) niet meer toeliet de eerder vastgelegde instandhoudingsdoelstellingen (onder meer bosuitbreiding) onder de habitatrichtlijn uit te voeren. Het wordt afwachten of er een nieuw besluit komt. Landelijk Vlaanderen reikte alvast de hand om in dat geval samen te zoeken naar een oplossing die werkbaar is voor de private beheerders op terrein.

Een grond kopen waarop een Vlaams recht van voorkoop rust? Neem contact op met Landelijk Vlaanderen voor een overeenkomst is getekend.

Zelf trots op een realisatie? Laat het ons weten en inspireer andere eigenaars...

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: **DANNY DE PAUW** 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba
www.agrovastgoed.be

Zoekertjes

Jouw zoekertje hier? redactie@landelijk.vlaanderen

Leden van Landelijk Vlaanderen kunnen gratis van deze ruimte gebruik maken voor een kleine aankondiging die verbonden is aan het landelijk eigenaarschap.

Te koop

Exclusief landgoed regio Leuven

- Gerestaureerde vierkantshoeve
- 29 ha grond
- extra opties.

Zie Landeigenaar 92 p 31.
Contacteer Landelijk Vlaanderen.

Weiland gemeente Heers

Contacteer Landelijk Vlaanderen.

Events

Kerstmagie

van 4/12 – 26/12 kunt u genieten van een 50 min. durende voorstelling met originele geluids- en lichteffecten en samen met uw gezin het mysterie van de Twinkelings oplossen in de setting van een historisch kasteel.

Waar? Westerlo – Laarne – Vlamertinge – Sint-Truiden – Wijnendale – Aartselaar – Hingene – Huldenberg – Gembloux – Soignies.

Meer info:

www.kerstmagie.be – info@historalia.be – +32 14 53 81 41

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

Tel 0474/040 111 • info@vanhovevastgoed.be • www.vanhovevastgoed.be

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Reakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars-lezen kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog
Landelijk Vlaanderen en u kunt
rekenen op onze steun!

Landelijk Vlaanderen

Prosper: "Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekap langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!
Wat moet ik nu doen?"

Michel: "Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond."

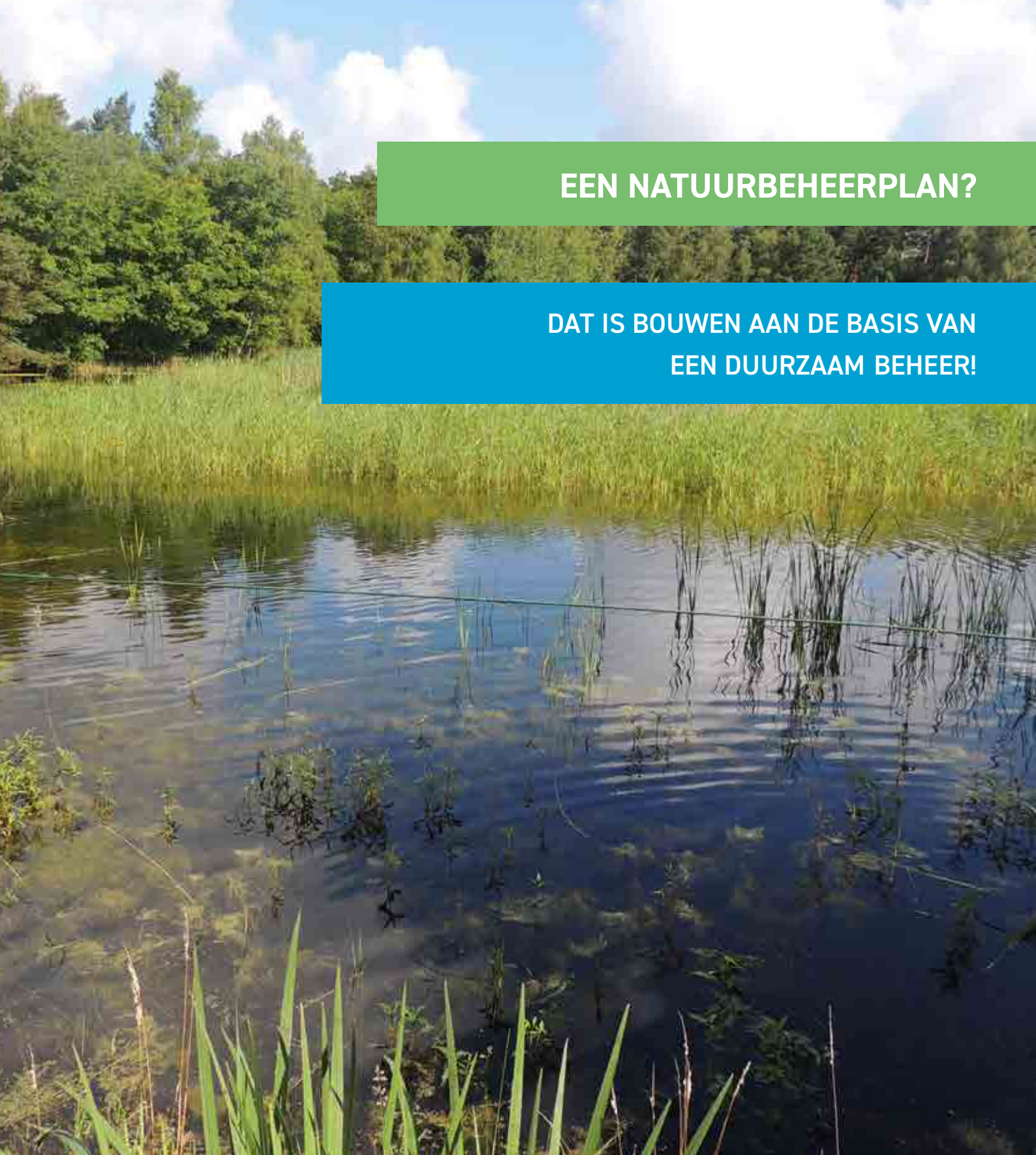
Natuurschiet, criteria duurzaam bosbeheer, verfwetboek, code
ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, licht-
dooreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoe-
ringsplannen, natuurrichtingsprojecten, landinrichtingsaanbevelingen,
milieukawelingen, ontgeregelingen, trage wegen, erfgoeddecreet,
besluit cultuurgooderen, schenkbetaling, erfenisbelasting, grond-
taks, pachtopruizen, cohesievereenkomsten, natuurbeheerplannen,
stroomgebiedbeheerplannen, soortenbescherming, landschapscompensatie

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen

EEN NATUURBEHEERPLAN?

**DAT IS BOUWEN AAN DE BASIS VAN
EEN DUURZAAM BEHEER!**

Heeft jouw terrein al een toekomstplan? Zoek je een evenwicht tussen de ecologische en economische waarde van jouw groengebied?

Landmax giet jouw doelstellingen in een actiegericht natuurbeheerplan!

Contacteer ons via info@landmax.be of bel 014 26 25 00